

Piällysmies ry -toimintaryhmän KEHITTÄMISSUUNNITELMA OHJELMAKAUDELLE 2007-2013

Kerimäki 27.09.2006

Anneli Pulkka
Puheenjohtaja

Matti Falck
toiminnanjohtaja

Piällysmies ry-toimintaryhmän kehittämissuunnitelma ohjelmakaudella 2007 – 2013

Piällysmies ry toteuttaa toimintaryhmänä Leader –periaatetta Etelä-Savossa Enonkosken, Heinäveden, Kerimäen, Punkaharjun, Savonlinnan ja Savonrannan alueella. Leader –periaatteen mukaisesti Savonlinnan kaupungista kuuluu Piällysmies-toimintaryhmän alueeseen maaseutualueet. Alueen kunnat ja kaupunki ovat sitoutuneet kuntarahoitukseen ohjelmakaudelle 2007 – 2013.

Tulevalla ohjelmakaudella Piällysmies-toimintaryhmä toteuttaa Manner-Suomen 2007 – 2013 maaseudun kehittämissuunnitelmaa ja sen Leader –toimintaosiota. Toiminnan tavoitteena on maaseudun kehittäminen sekä yritystoiminnan kasvattaminen. Tulevaisuuden visiona näemme alueemme seuraavasti: Täällä asuu ja yrittää väestörakenteeltaan nykyistä tasapainoisempi osaava väestö, joka vaikuttaa aktiivisesti omien elinkeinojensa ja elinolosuhteidensa kehittymiseen.

Tavoitteeseen omalta osaltamme pääsemme rahoittamalla yhteisö- ja yrityshankkeita bottom up –periaatteen mukaisesti. Hankeajatuksot lähtevät ruohonjuuritasolta. Piällysmies-toimintaryhmä käy kertomassa hankerahoituksesta ja auttaa hankkeiden byrokraatiassa. Lisäksi välitämme kuntarahan hankkeille.

Hankkeiden osalta Piällysmies ry:n hallitus tekee tarkoituksenmukaisuusharkinnan ja Etelä-Savon TE-keskus tekee viranomaispäätöksen ja laillisuustarkistuksen.

Toimintaamme ei sisälly kunta- eikä elinkeinopolitiikkaa vaan hankkeen sisältö ratkaisee. Periaatteen mukaisesti saamme kuntarahan ilman kuntakiintiöitä ja ”korumerkintää”.

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	1
1. Alueen kuvaus	2
1.1 Nykytilan analysointi	11
1.2 Edellisen ohjelmakauden analysointi	13
2. Strategiavalinta	15
3. Linjoja koskevat tiedot ja niiden sisältämät toimenpiteet	18
3.1 Linja 1: maa- ja metsätalouden kilpailukyky	18
3.2 Linja 2: ympäristö ja maan hoito	19
3.3 Linja 3: maaseudun elämänlaatu ja maaseudun elinkeinojen monipuolistaminen	19
4 Linja 4: Leader-toimintatapa	21
4.1. Kuvaus	21
4.2. Taloushallinto	23
4.3. Alueet	23
4.4. Jäsenistö	24
4.5. Hallitus	24
4.6. Alueiden välinen yhteistyö	27
4.7. KV-yhteistyö	27
4.8. Toimijoiden koulutus	28
4.9. Hallituksen ja henkilökunnan koulutus	28
5. Leader toimintatavan mukaiset toimet linjoissa 1, 2 ja 3	29
6. Tekninen apu	34
7. Ohjelman yhteensovitus ja työnjako Etelä-Savon maakunta-ohjelman, alueellisten ohjelmien (EAKR, ESR, KOR ym) kanssa..	34
8. Teemat ja kysymykset	35
8.1. Kestävä kehitys ja ympäristö.....	35
8.2. Alueen tasapainoinen kehitys.....	35
8.3. Nuoret	35
8.4. Naiset	36
8.5. Maaseudun ja kaupunginkirkonkylien vuorovaikutus	36
9. Rahoitus	37
LIITTEET	
Piällysmies ry säännöt	
Toimintakertomukset 2002, 2003, 2004, 2005	
Enonkosken kunta sitoumus	
Heinäveden kunta sitoumus	
Kerimäen kunta sitoumus	
Punkaharjun kunta sitoumus	
Savonlinnan kaupunki sitoumus	
Savonrannan kunta sitoumus	
Etelä-Savon TE-keskus ja toimintaryhmät neuvottelumuistio	
Etelä-Savon TE-keskus ja toimintaryhmät rahoituksen yhteensovitus	
Palautelomake	
Indikaattorit	

1. Alueen kuvaus

Piällysmies ry:n toiminta-alueen ohjelmakaudella 2001 - 2006 ovat muodostaneet seuraavat kunnat: Enonkoski, Heinävesi, Kerimäki, Punkaharju, Savonlinnan kaupungin maaseutualueet ja Savonranta.

- 31.12.2004 ja 2005 alueen asujamisto oli seuraavanlainen:.

Kunta	Asukkaat	
	31.12.2004	31.12.2005
Enonkoski	1738	1713
Heinävesi	4403	4311
Kerimäki	5905	5922
Punkaharju	4083	4070
Savonlinna maaseutuosa (Piällysmies)	2832	2840
Savonranta	1238	1218
YHTEENSÄ	20.199	20.074

Piällysmies-toimintaryhmän alue on varsin harvaan asuttua seutua. Vuoden 2006 maaseututyypityksen mukaan Savonlinna luokitellaan kaupungiksi, Kerimäki kaupunkien läheiseen maaseutuun ja Enonkoski, Heinävesi, Punkaharju, Savonranta harvaan asuttuun maaseutuun. Kuten kansikuvan kartasta ilmenee, Piällysmies ry:n toimialue on maantieteellisesti alue, jossa on pitkät välimatkat sekä aluetta rikkovat useat vesistöt (Pihlajavesi, Haukivesi, Puruvesi, Orivesi ja Kermajärvi).

Alueen väestökehitys on ollut vuosien 2000 – 2004 välisenä aikana laskeva. Alla oleva taulukko selventää asiaa (mukana on Savonlinnan kaupunki kokonaisuudessaan ei pelkät maaseutualueet):

- Piällysmies-toimintaryhmän toimialueen väestökehitys 2000 – 2004

Kunta	2000	2001	2002	2003	2004
Enonkoski	1871	1819	1793	1747	1738
Heinävesi	4578	4529	4514	4451	4403
Kerimäki	6161	6056	6005	5938	5905
Punkaharju	4273	4226	4166	4128	4038
Savonlinna	27796	27660	27602	27536	27463
Savonranta	1345	1313	1299	1263	1238
YHTEENSÄ	48024	47604	47381	47066	46789
Tilastokeskus					

- *Tulevalle ohjelmakaudelle Savonlinnan kaupunki lisäsi Piällysmiesalueeseen kuuluvia alueitaan niin, että vuoden 2005 tilaston mukaan Piällysmies-toimintaryhmän asukasmäärä on seuraava:*

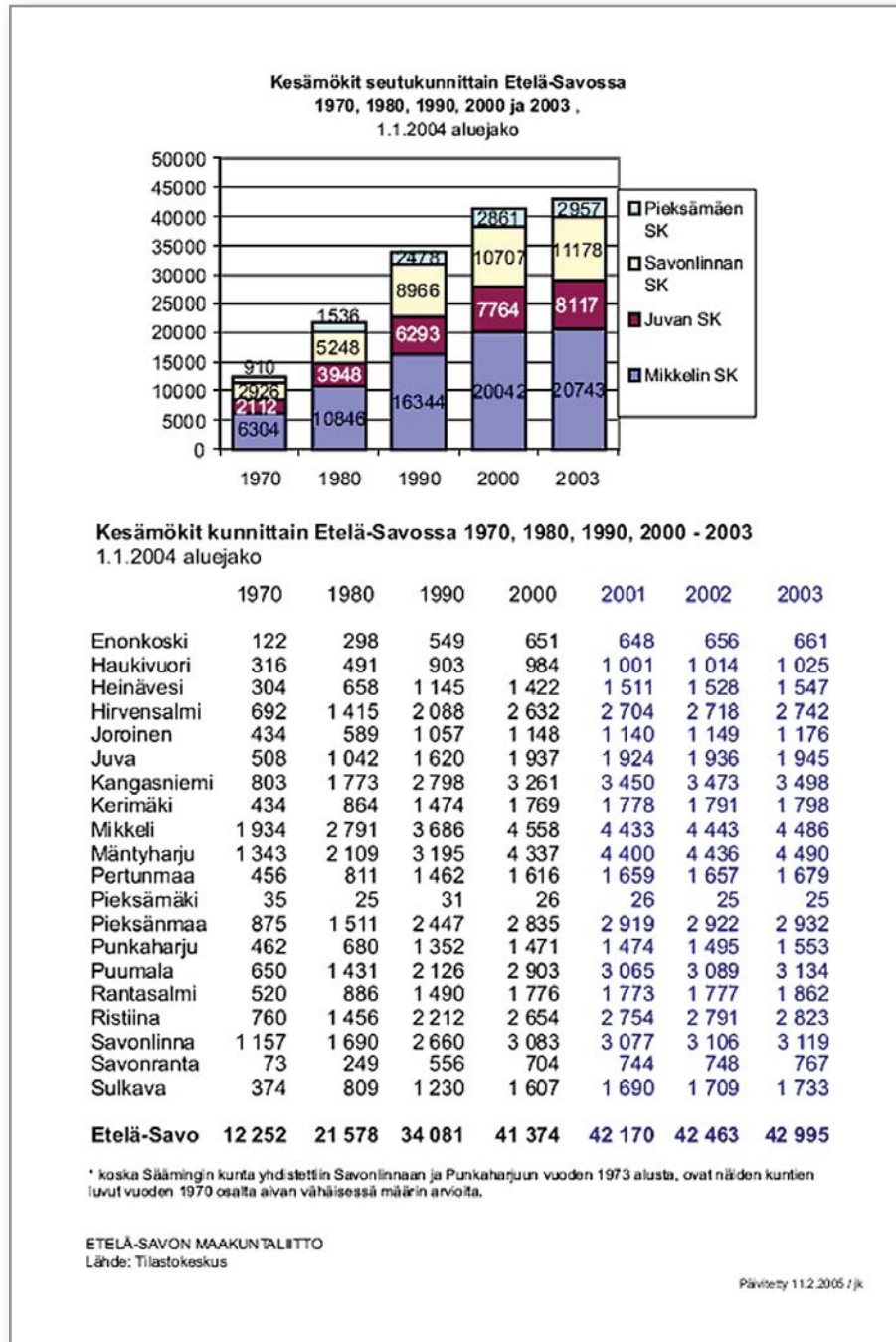
Kunta	Asukkaat 31.12.2005
Enonkoski	1713
Heinävesi	4311
Kerimäki	5922
Punkaharju	4070
Savonlinna maaseutuosa (Piällysmies)	9850
Savonranta	1218
YHTEENSÄ	27.084

Mökkiasutuksen tuomat mahdollisuudet

Alueella on huomattava määrä kesämökkiasutusta. Vuoden 2003 tilaston mukaan on mökkejä Enonkoskella 661, Heinävedellä 1.547, Kerimäellä 1.798, Punkaharjulla 1.553, Savonlinnassa 3.119 ja Savonrannalla 767 yhteensä 9.445. Mökkien määrä kasvaa vuosittain Osa on jo rakennettu ympärivuotiseen käyttöön ja osaan ollaan hakemassa muutoslupaa. Nämä ihmiset ovat huomattava potentiaali maaseutualueiden asukasmäärän kasvattamiseen ja alueiden asuttuna pitämiseen. Samalla se tuo mukanaan paikalliselle väestölle ja osalle muuttajistakin työmahdollisuuksia hoivatyössä ja esim. mökkitalkkareiden muodossa.

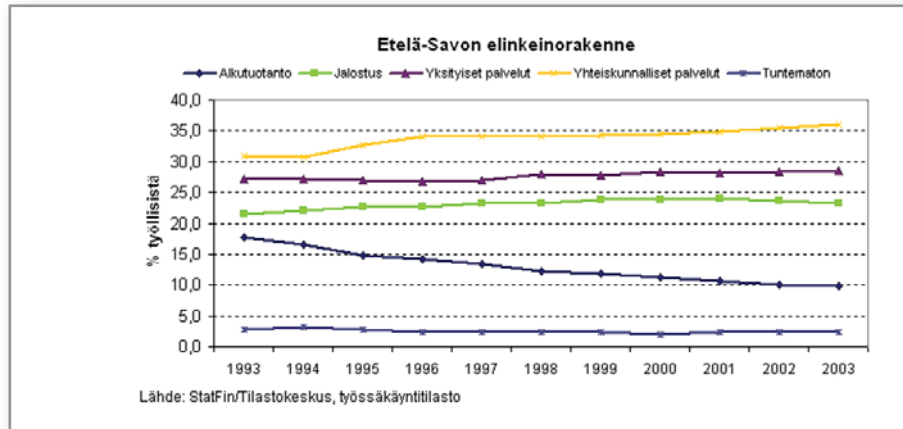
Alueen kunnat ovat ottaneet mökkiasutuksen vaikutukset kuntien toimintaan huomioon. Järjestetään mökkiläistapahtumia, mökkiparlamentteja jne. Mökkiläisiltä kystytään entistä enemmän toiveita kunnan kehittämisen suhteen.

- Kesämökkien jakautuminen Etelä-Savossa esitettyinä allaolevissa taulukoissa.

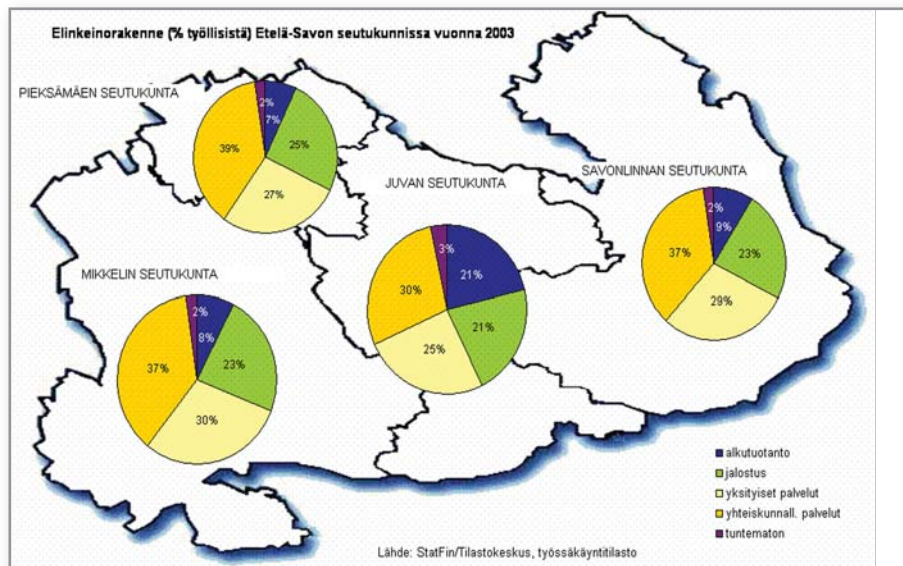

Elinkeinorakenne

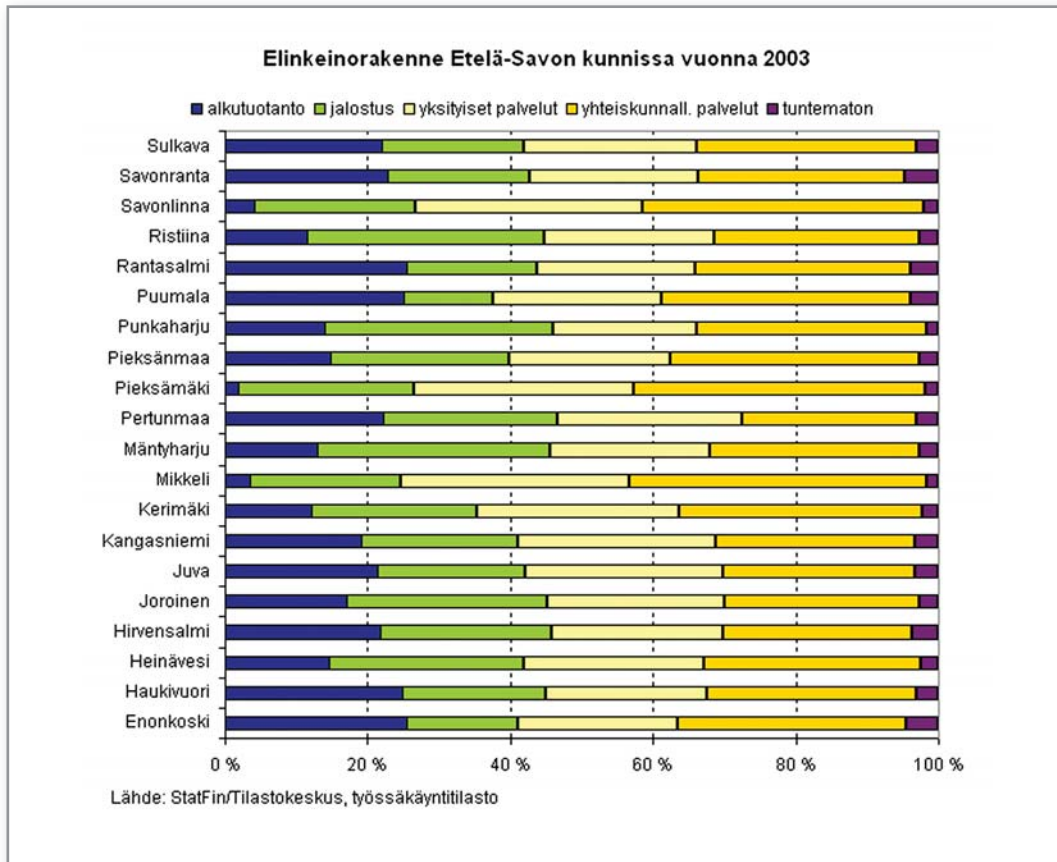
Alueen elinkeinorakenne on varsin kuvaava alueelle; työssäkäyntitilaston mukaan kasvavia alueita ovat yhteiskunnalliset palvelut ja jalostus. Yhteiskunnallisiin palveluihin kuuluvat kunnalliset palvelut (terveydenhoito, vanhustenhoito, infrastruktuuri jne). Yksityisten palvelujen osuus on tasaisesti kasvava alue. Julkinen sektori pyrkii ulkoistamaan kaiken mahdollisen palvelutuotannon. Se luo myös mahdollisuuksia maaseudulle luoda uusia yrityksiä ja työpaikkoja. Sen sijaan alkutuotanto työnantajana tarjoaa entistä vähemmän työpaikkoja, osasyynä on tilakokojen suurentuminen ja koneellistuminen.

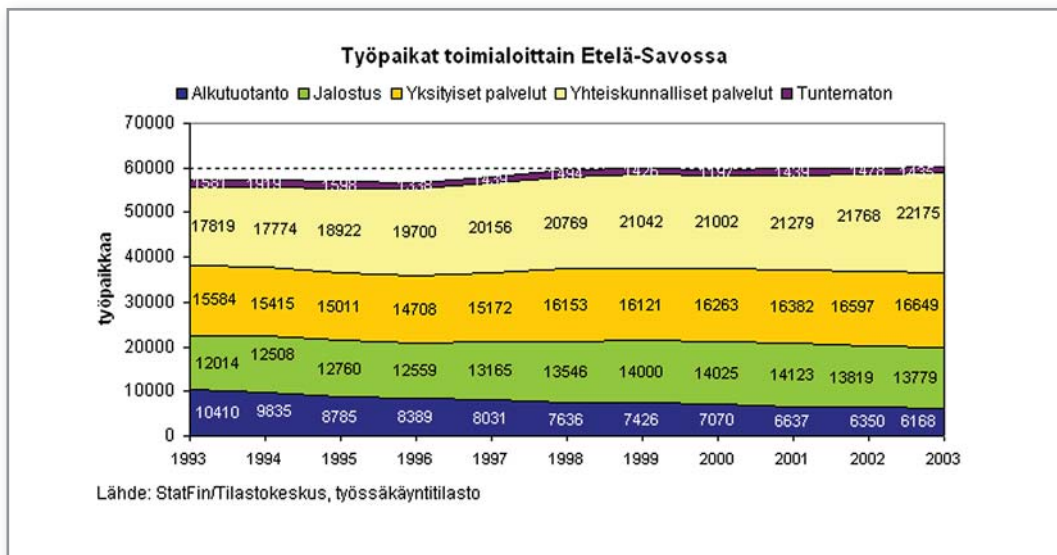
Sama trendi näkyy työpaikkojen jakaumassa toimialoittain. Palvelut ovat tasaisesti kasvava alue, johon tulee uusia työpaikkoja. Myös jalostus on lisännyt työpaikkoja. Jalostus ja perusteollisuus luovat alueelle pysyvyyttä ja pitkäjänteisyyttä. Sen myötä myös kaikkien palvelujen tarve kasvaa.

- Koko Etelä-Savon alueen elinkeinorakenne näkyy alla olevassa kaaviossa vuodelta 2003

Työpaikat toimialoittain ovat yhdenmukaiset elinkeinorakenteen kanssa. Vaikka tekniikka kehittyi, niin palveluissa tarvitaan ihmisiä. Se näkyy myös työpaikkajakaumassa, palvelut on kasvava sektori.

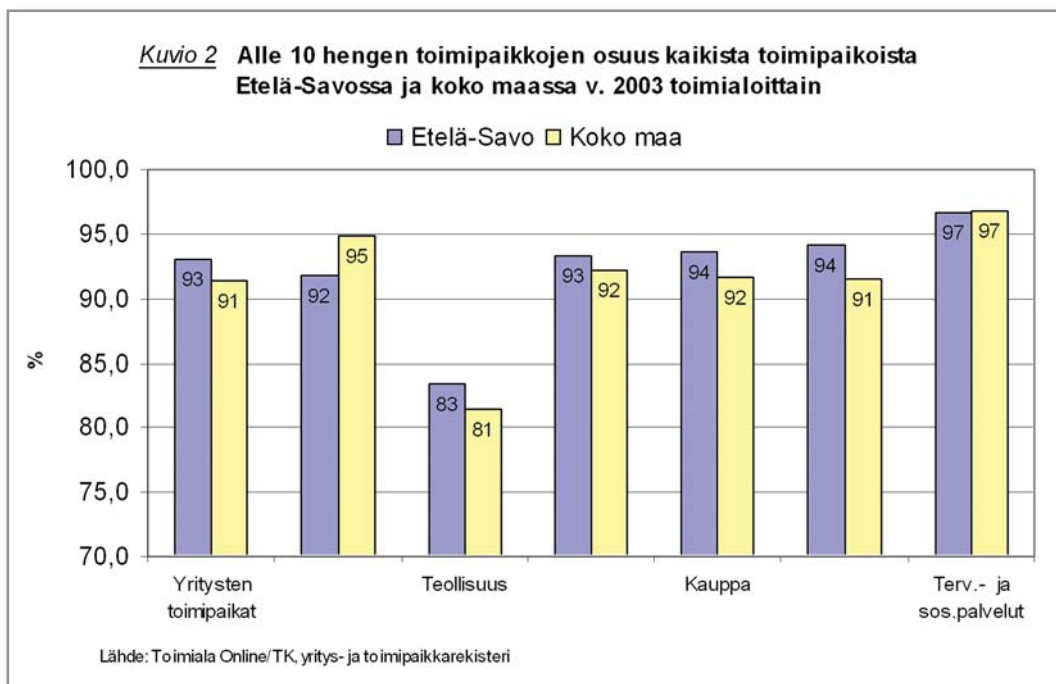

Myös toimipaikkojen lukumäärä alueella on ollut vähenevä. Merkille on kuitenkin pantavaa, että väheneminen on ollut hyvin vähäistä. Alueen yritykset ovat tuloksista päätellen elinkelpoisia, koska väheneminen ei ole ollut yhtä voimakasta kuin väestön väheneminen.

■ *Piällysmies-toimintaryhmän toimialueen toimipaikat 2002 – 2003*

Kunta	2002	2003
Enonkoski	65	67
Heinävesi	230	225
Kerimäki	243	251
Punkaharju	198	195
Savonlinna	1366	1355
Savonranta	64	66
YHTEENSÄ	4168	4162
Tilastokeskus		

■ *Alle 10 hengen toimipaikat Etelä-Savon alueella.*

Kuten yllä olevasta kaaviokuvasta käy ilmi Piällysmies-toimintaryhmän alueen yrityksistä on yli 90 prosenttia pieniä alle 10 hengen yrityksiä. Tämä prosenttijakauma osoittaa, että toimintaryhmien rahoitukselle on tarvetta. KTM ja TE-keskuksen yritysosastoilla ei riitä rahaa rahoittamaan kaikkia yrityksiä. Eikä Piällysmies-toimintaryhmänkään ole tarkoitus pyrkiä rahoittamaan kaikkia. Keskitymme niihin pieniin ruohonjuuritason yrityksiin, joita alueen isommat rahoittajat eivät rahoita hankkeiden pienuuden takia. Tässäkin täydennämme maaseudun muita rahoittajia maaseudun yritystoiminnan kehittämisessä emmekä kilpaile

heidän kanssaan. Leader –säännöstö mahdollistaa maksimissaan 10 htv yritysten rahoituksen ei määrää rahoittamaan kaikkea.

Ohjelmamme painopisteiden mukaisesti painotamme valintatilanteessa nuorten ja naisten yrityshankkeita sekä matkailuun ja hoivatyöhön liittyviä hankkeita. Alueen erinomaiset luonnonolosuhteet (maaseudun rauha, runsaat vesistöalueet) luovat mm. perustetta matkailunkehittämiselle.

Maantieteellinen sijainti

Piällysmies-toimintaryhmän alue Etelä-Savon itäisimmässä laidassa. Alueeseen kuuluvat Savonlinnan maaseutualueet, Kerimäki, Punkaharju, Enonkoski, Savonranta ja Heinävesi. Alue muodostaa luontevan kokonaisuuden, joka idässä rajoittuu maakuntarajoihin ja lännessä Kangaslampi, Rantasalmi, Sulkava, Puumala kuntiin.

Välimatkat alueella ovat pitkiä. Alue on pitkä pohjois-eteläsuunnassa ja kapea itä-länsisuunnassa. Eteläisimmästä kylästä pohjoisimpaan on noin 250 km ja itäisimmästä läntisimpään noin 90 km. Maanteitse kuljettavia matkoja lisäävät useat kierrettävät vesialueet (Pihlajavesi, Haukivesi, Puruvesi, Orivesi, Kermajärvi) sekä lukuisa määrä pienempiä järviä ja lampia.

Alueesta maata on 69 % - 3969 km²,
vettä 31 % - 1780 km²,
yhteensä 5749 km², joka on 30 % Etelä-Savon maakunnan ja
1.7 % valtakunnan pinta-alasta.

Alueen valtakunnallisesti merkittäviin erityspiirteisiin kuuluvat:

- kaksi kansallispuistoa (Kolovesi, Linnansaari osittain)
- kolme kansallismaisema-aluetta (Heinäveden reitti, Olavinlinna/Pihlajavesi sekä Punkaharju)
- kolme luostariyhteisöä (Valamo, Lintula, Enonkoski).

Kylä ja kyläyhdistyksiä Piällysmies ry:n toiminta-alueella on seuraavasti:

Kunta	Kylä	Kyläyhdistys
Enonkoski	6	4
Heinävesi	34	6
Kerimäki	35	12
Punkaharju	33	6
Savonlinna	52	10
Savonranta	25	4

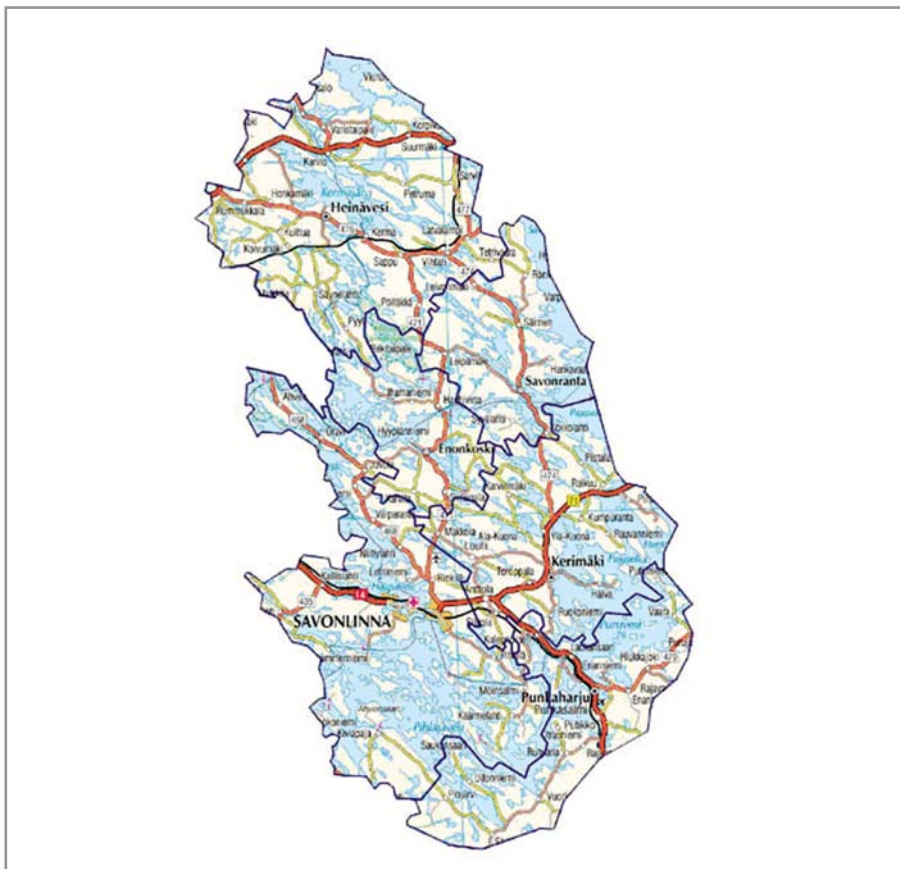
Kyläyhdistykseen useimmiten kuuluu useampi kylä, esim. Heinävedellä Kerma-Sappu-Pöhläkkä kyläyhdistys ja Punkaharjulla Länsi-Punkaharjun kyläyhdistys. Kuntien alueella kylät ovat järjestäytyneet osittain kyläyhdistyksiksi tai kylätoimikunniksi, mutta lisäjärjestäytymistä tarvitaan. Lisäksi kylillä toimii mm. metsästyseuroja, tiehoitokuntia, urheiluseuroja, maaja kotitalousnaisia ym., jotka myös ovat maaseudun kehittämiseen osallistuvia tahoja. Puheissa usein tarkoitetaan maaseudulla pelkästään maataloutta, mutta maaseutua on muitakin. Kylillä on paljon asukkaita, jotka eivät saa elantoaan maanviljelyksestä, siellä on keskuksissa työssä käyviä, etätyöntekijöitä, eläkeläisiä, lapsia, yrityksiä jne. Myös he kuuluvat maaseutuun.

Alueen sopivuus Piällysmies-toimintaryhmäksi

Piällysmies ry:n alue on yhtenäinen maantieteellisesti. Alueen asujamisto on Savonlinnan kaupungin keskusta-alueita lukuun ottamatta maaseutualuetta. Alue on harvaan asuttua ja pitkien välimatkojen aluetta, jota runsaat vesistöalueet rikkovat. Alueelta on väki kaikkoomassa taajamiin ja ihmisten keski-ikä on korkea. Maaseutu tarvitsee toimijoita pysyäkseen asuttuna ja toimintakelpoisena. Tässä työssä Piällysmies-toimintaryhmä aktiivisena toimijana antaa mahdollisuuden maaseudun sekä yhteisöjen että yritysten kehittämiseen. Aktiivisella lähestymisellä saadaan alueen ihmiset toimimaan ja suunnittelemaan asuinalueitaan ja yritystään kehittyneempään suuntaan. Aktiivisuus tarkoittaa käytännössä, sitä että Piällysmiehen henkilökunta jatkaa jalkautumista maaseudun ihmisten pariin ja myös hallituksen jäsenet omissa kunnissa toimivat aktiivisesti alueen kehittämisen hyväksi. Piällysmies-toimintaryhmän alue sijaitsee Etelä-Savon reuna-alueella. Hallintokaupunki on Mikkeliissä ja siellä sijaitsee myös TE-keskus. Piällysmies-toimintaryhmä on asukkaille läheisyyden periaatetta toteuttava toimija, jota on helppo lähestyä. Ei tarvitse lähteä Mikkeliin asti, jonne on matkaa Savonlinnasta 100 km, Punkaharjulta 130 km ja Heinävedeltä 140 km. Etelä-Savon TE-keskuksen kanssa käytyjen keskustelujen mukaan Piällysmies ry:n yhtenä vahvuutena on läheisyyden periaatteen toteutuminen hallintoviranomaiseen nähden.

Alueen kunnat ovat ilmoittaneet olevansa mukana Piällysmies-toimintaryhmän rahoituksessa ohjelmakaudella 2007 – 2013. Savonlinnan kaupunki on laajentanut aluettaan niin, että Piällysmies-toimintaryhmän alueen kokonaisasukasmäärä tulee olemaan vuoden 2005 asukaslukujen perusteella noin 27.000 henkilöä.

- Piällysmies ry:n toimialueen kartta.

1.1 Nykytilan analysointi

Piällysmies SWOT 2005	
Vahvuudet <ul style="list-style-type: none"> - luonto - palvelut - innokkaat ihmiset - toiminta laaja-alaista (hankkeita ympäri aluetta) - myönteinen ilmapiiri (myös kuntasektorin suunnasta) - Piällysmiehellä hyvä maine - monipuolinen maisema + kulttuurimaisema - kulttuuriosaaminen - hallituksen aktiiviset jäsenet - matkailu	Heikkoudet <ul style="list-style-type: none"> - kuntien palvelut heikkenevät - maatalouden rakennemuutos ja ikääntyminen - kaupat, koulut, julkinen liikenne, lentoyhteydet, VR harvenevat - tietoliikenneyhteydet huonot (laajakaista) - yrittäjyyden heikko sisäistäminen - taloudellisen ja poliittisen yhteistyön heikkous - verkostoitumisen heikkous - kateus
Mahdollisuudet <ul style="list-style-type: none"> - laajakaista - yrittäjyydelle syntynyt edellytyksiä - verkostoitumisen mahdollisuudet - rakennusmaata on - etätyö - ammattitaitoiset paluumuuttajat - alueen vetovoimaisuus ja harrastusmahdollisuudet - lasten ja nuorten kasvuympäristö - maallemuuttoon kiinnostus ja vapaa-ajan asutus - aktiiviset kylätoimijat	Uhat <ul style="list-style-type: none"> - palvelut siirtyneet kauas - kouluttautumisen jälkeen ei paluumahdollisuutta - jos negatiivinen ilmapiiri leviää, niin kehitys taantuu - kuntatalouden ongelmat - infran heikentyminen - tiestön rappeutuminen

Toimialueemme vahvuuksissa nousee esille pysyvät vahvuudet: luonto, monipuolinen maisema ja kulttuurimaisema. Nämä luovat alueelle positiivisen ilmapiirin niin paikallisille asukkaille kuin myös alueelle muuttaville. Etenkin Etelä-Suomen ruuhkakeskuksista muuttavat ovat olleet iloisesti yllättyneitä rauhasta ja väljyydestä. Tämä vahvuus on osattava hyödyntää. Uhkana tälle ovat infran heikentyminen ja tiestön rapautuminen. Tätä vahvuutta uhkaavat myös heikkoudet: kuntien palvelurakenteen heikkeneminen, liikenneolot ja tietoliikenteen heikkoudet puhumattakaan palveluista (koulut, kaupat). Näihin emme pysty toimintaryhmänä vaikuttamaan. Asiaan voivat asukkaat aktiivisuudellaan ja vaatimuksillaan saada muutoksia.

Vahvuuksina olemme todenneet myös alueen innokkaat ihmiset, kulttuuriosaamisen ja myönteisen ilmapiirin kehittämiseksi. Alueen ihmiset ovat todenneet Piällysmies-toimintaryhmän kanavoiman rahoituksen avulla voivan oikeasti vaikuttaa elinympäristöönsä. Tämä myönteinen toimeliaisuus on vaikuttanut heikkouksissa mainittuun kateuteen. Ne alueet, jotka eivät olleet vielä toimineet, alkoivat miettiä että jos naapurissa niin kyllä meilläkin. Savolainen kateus muuttuikin mahdollisuudeksi ja voimavaraksi.

Myös kuntasektorilla on todettu Piällysmies-toimintaryhmätyö alueen yhdeksi vahvuustekijäksi. Toimintaryhmätyöllä on saatu maaseudun asukkaita aktivoitua ja parantamaan elinympäristöään. Kunnat ovat ymmärtäneet toimintaryhmäperiaatteet oikein ja antavat kuntarahaosuuden ”könttänä” vuosittain Piällysmies-toimintaryhmän käyttöön. Myös tulevalla ohjelmakaudelle on hyväksytty ajatus, ettei Piällysmies tee politiikkaa eikä raha ole kiintiöitetty ja korvamerkitty.

Vahvuudeksi olemme katsoneet myös hallituksen aktiiviset jäsenet ja Piällysmiehen hyvän maineen. Hallituksen jäsenet ja toiminnanjohtaja menevät ihmisten luo keskustelemaan asioista ja kehittämismahdollisuuksista. Hanketoiminnan laajuuden huomioon ottaen vahvuustekijä on todellinen. Teimme hallituksessa oikean strategisen ratkaisun, kun olemme panostaneet ihmisläheiseen lähestymistapaan eikä juhlatiin ja kalliisiin esitteisiin ja www-sivuihin. Keskusteluissa emme pakota ketään hanketyöhön vaan herättelemme ihmisiä ajattelemaan asuinalueensa kehittämistä. Toteutuksen on lähdeittä toteuttajasta ns. bottom up –periaatteen mukaisesti. Siitä eteenpäin autamme toteuttajia toteutuksessa ja byrokraatiassa.

Etenkin tulevalla ohjelmakaudella voimme hyödyntää muitakin mahdollisuuksia. Laajakaistat yleistyvät, yrittäjyydelle tulee jatkuvasti mahdollisuuksia, ammattitaitoiset paluumuuttajat. Laajakaistat mahdollistavat etätyöt, yrittäjien yhteydenpitomahdollisuudet paranevat, vanhusten kotonaolo pitenee, kun parantuneilla yhteyksillä ja tekniikalla voidaan tarpeellista seuranta hoitaa kauempaa jne.

Heikkoutena mainittu kuntien palveluiden heikkeneminen on toisaalta mahdollisuus uusille yrittäjille. Uusille yrittäjille Piällysmies-toimintaryhmä antaa läheisyyden vuoksi helpon lähestymispaikan ruohonjuuritasolla. Annamme asiantuntemustamme ja apuamme yritys-toiminnan aloituksessa; tutkimme rahoitusmahdollisuudet, täydennämme rahoitusmahdollisuuksia Finnveran, pankkien ja starttirahan lisäksi.

Alueen vahvuudet ja mahdollisuudet hyväksikäyttämällä Piällysmies ry:n toimialueen kunnilla ja Savonlinnan kaupungilla on hyvät mahdollisuudet menestyä. Tosin täytyy tehdä paljon menestyksen eteen ja ottaa vakavasti heikkoudet ja uhat. Yhteistyö on peruspilari menestykseen. Tätä yhteistyötä Piällysmies ry on parhaansa mukaan auttamassa.

1.2. Edellisen ohjelmakauden analysointi

Piällysmies ry:n toimintaa ei ole analysoinut ulkopuolinen taho, kuten Leader –toimintaryhmissä on tapahtunut viran puolesta. Analysointi perustuu toimintaamme ja tuloksiin.

Piällysmies ry on toiminut toimintaryhmänä vuodesta 2001. Alueemme koostuu seuraavista kunnista: Enonkoski, Heinävesi, Kerimäki, Punkaharju, Savonranta sekä Savonlinnan kaupungin määrittelemästä maaseutualueesta n. 2.800 asukasta. Alueen kunnat ovat myös Piällysmies ry:n jäseniä. Kehittämissuunnitelman mukaisesti rahoitamme maaseudun elävöittämistä tukevia kylähankkeita. Etelä-Savon TE-keskuksen ohjelmapäätöksen mukaisesti emme ole 2001-2006 rahoittaneet yrityshankkeita ja ulkomaanosioikin on minimaalinen. Yritysrahoituksen olisi pitänyt olla maatilasidonnaista, joten TE-keskus päätti, että ne rahoitetaan suoraan maaseutuosastolta. Ulkomaanosiossa olemme alustavasti luoneet kontaktipintaa Latvian Skaitskalneen. Yhteistyö tulee jatkumaan tulevallakin ohjelmakaudella tiiviimpänä.

Piällysmiehen alueen kunnista Heinävedellä, Savonrannalla ja Enonkoskella oli kokemusta edelliseltä ohjelmakaudelta, jolloin ne kuuluivat POMO-rahoitteiseen Kolovesi-ryhmään. Kerimäki, Punkaharju ja Savonlinna olivat kuntia, joissa ei ole aiemmin ollut tämän kaltaista kehittämisrahoitusta. Näissä oli alkuvaiheessa epäilyksiä toiminnan ja tulosten suhteen. Nyt kaikki kunnat ovat sitä mieltä, että alueella tarvitaan toimintaryhmätyyppistä rahoitusta maaseudun kehittämiseen ruohonjuuritasolla. Lisäksi yhteinen kanta on, että Piällysmies Ry on paras ja sopivin toteuttamaan tätä toimintaa. Onnistumista kuvanne myös se, että kaikki kunnat ovat tulossa Piällysmies-toimintaryhmärahoitukseen myös kaudelle 2007 – 2013. Lisäksi Savonlinnan kaupunki laajentaa aluettaan noin 7.000 asukkaalla, jolloin alueen kokonaisasukasmäärä on noin. 27.000.

Rahoitus ja hankkeet

Rahoituksen saamme Itä-Suomen Tavoite 1 -ohjelman kautta. Piällysmies ry:n ohjelman rahoittajatahoina ovat EU:n maaseudun kehittämisrahasto EMOTR, Suomen valtio ja Piällysmies ry:n toiminta-alueen kuusi kuntaa: Enonkoski, Heinävesi, Kerimäki, Punkaharju, Savonlinna (maaseutualueet) ja Savonranta. Lisäksi hankkeen toteuttaja sijoittaa hankkeeseen omarahoitusosuutta. Tästä omarahoitusosuudesta osan voi kuitata talkootyöllä.

Rahoitus jakaantuu kaudella 2000 - 2006 julkiseen rahoitukseen (noin 75 %) ja yksityiseen rahoitukseen (25 %). Julkisesta rahoituksesta EMOTR kattaa 50 %, Suomen valtio 30 % ja Piällysmies ry:n toiminta-alueen kunnat 20 %. Toimintaryhmätyöhön ja -periaatteisiin **EI** kuulu kuntarajat eikä kuntakiintiöt. Näinollen, aina kun Piällysmies ry rahoittaa hanketta, siinä on mukana kaikki kuusi kuntaa. Kunnat sijoittavat kuntarahaosuutensa vuosittain könttänä Piällysmies ry:n hallituksen päätettäväksi hankkeiden rahoitukseen. Kuntaraha tulee ilman kuntakiintiöitä ja korvamerkintää.

Toiminta-aikana vuoden 2006 elokuun loppuun mennessä on hankkeita rahoitettu 2.9 m€:n edestä sisältäen yksityisen rahoituksen. Olemme siltä osin saavuttaneet tavoitteen hankekehityksen kokonaisuudessaan myymisessä hankkeisiin. Viranomaispäätöksen saaneita hankkeita on ollut 79 kappaletta ja lisäksi Piällysmies ry:n päättämiä hankkeita on 3 kappaletta yhteensä 82 kappaletta. Rahoituspäätöksen saaneet hankkeet jakaantuvat seuraavasti kunnittain: Enonkoski 10 , Heinävedeltä 19 , Kerimäeltä 19 , Punkaharjulta 9 , Savonlinnasta 14 ja Savonrannalta 7 ja yksi hanke, joka käsittää kaikki alueen kuusi kun-

taa. Hankkeet ovat olleet lähtöisin kyliltä. Ajatuksen pitää lähteä ihmisistä itsestään. Toteutamme käytännössä ns. bottom up –periaatetta. Toiminnanjohtaja auttaa sitten teknisessä hakemuksen teossa ja ajatuksen jalostamisessa hankkeeksi. Hankejakauman osaltakin olemme saavuttaneet tavoitteen, sillä hankkeet ovat jakaantuneet laajasti alueen kaikkiin kuntiin.

Kehittämissuunnitelman hengen mukainen läheisyyden periaate toteutuu Piällysmies-toimintaryhmässä erityisen hyvin. Alueen hallinnollinen pääpaikka on Mikkelin kaupunki. Piällysmies ry sijoittuu TE-keskusalueen reuna-alueeseen. Alueen kehittäjille on lyhyt ja helppo tulla Piällysmiehen luo. Samoin Piällysmies liikkuu kehittäjien luo toimintaperiaatteiden mukaisesti. Emme odota istuen toimistolla, jos joku tulisi. Olemme liikkuneet aktiivisesti kentällä ihmisten luona.

Hallitustyöskentelymme on ollut keskustelevaa, kantaaottavaa ja päätöksiä tekevää. Toimintaryhmätyön periaatteet on hyvin omaksuttu, hankkeet ratkaisevat ei sijaintikunta. Hallituksen yhteistyö on hyvä ja keskustellen on ratkaistu strategisia kysymyksiä hankkeiden kohdalla. Toiminnanjohtajan ja hallituksen yhteistyö on ollut hyvin toimiva. Toiminnanjohtaja (Piällysmies ry on yhden miehen toimisto) on käytännössä toteuttanut ohjelmaa ja hallituksen strategisia linjauksia. Hankehakemuksissa on tutkittu hankkeiden sisältöä eikä sijaintikunnalla ole ollut merkitystä. Päätökset olemme tehneet hankesisällön pohjalta. Sen on tullut toteuttaa ohjelmaamme ja täyttää laillisuusperiaatit. Hallitus on kokoontunut noin 1 ½ kuukauden välein, joten Piällysmies-toimintaryhmältä päätökset hankkeista ovat tulleet nopeasti. Jäävyyssasioissa olemme olleet varovaisia. Hallituksen jäsenet ovat jäävänneet itsensä, jos on ollut mahdollisuuttakaan jäävyysongelmaan. Samaa on noudattanut toiminnanjohtaja omalta osaltaan. Hän on esitellyt hankkeen, muttei ole antanut päätösuositusta.

Näkemyksemme mukaan olemme onnistuneet hyvin toimintaryhmätyön periaatteiden viemisessä toimialueemme ihmisille. Olemme toiminnallamme onnistuneet luomaan kylien asukkaiden keskuuteen uskoa tulevaisuuteen. On syntynyt myönteistä yhteishenkeä ja sosiaalista pääomaa. Tätä osoittavat ne lukuisat hankkeet, joita on toteutettu koko toimialueella (liite Toimintakertomukset 2002, 2003, 2004 ja 2005). Kehitystyön on kehityttävä alueen asiakkaiden omissa ajatuksissa. Toimintaryhmätyötä tarvitaan myös tulevilla kaudella jatkamaan hyvin alkanutta positiivista kehitystä.

Piällysmies-toimintaryhmästä ei ole tehty ulkopuolista arviota. Lausunnot ja kannanotot MMM:stä, TE-keskuksesta ja alueen kunnista ovat olleet positiivisia. Viimeksi MMM:n hallinnollisessa tarkastuksessa todettiin, että olemme toimintaryhmänä onnistuneet ja hoitaneet hyvin mm julkisen rahan hallinnoinnin. Kehitettävääkin löytyi: Piällysmies ry:n sääntöihin tulee lisätä hallituksen kokoonpanon perusteisiin kolmikanta ja lausuntokäytäntöä tulee muuttaa. Ohjelman tavoitteet on saavutettu: kehys on kokonaan käytetty, hankkeet ovat jakaantuneet tasaisesti koko toimialueelle. Kunnat ovat omaksuneet täysin toimintaryhmän periaatteet ja antavat kuntarahaosuuden ”könttänä” vuosittain ilman kiintiöitä toimintaryhmän päätettäväksi. Hankkeiden toteuttajat ovat varauksetta olleet toimintaryhmätyön tarpeellisuuden kannalla. Erytiskitosta olemme saaneet siitä, että me Piällysmies-toimintaryhmässä olemme tietoisesti pyrkineet madaltamaan byrokratiaa auttamalla toteuttajia. Myös läheisyyden periaate on tullut korostetusti esille.

2. Strategiavalinta

Pääteemakseen ryhmä valitsee:

Luonnon ja kulttuuristen voimavarojen hyödyntäminen kestävän kehityksen periaatteella (ekologinen, taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys).

Kestävän kehityksen periaate tarkoittaa nykyisten sukupolvien tarpeiden tyydyttämistä, vaarantamatta tulevien sukupolvien mahdollisuutta omien tarpeidensa tyydyttämiseen. Se kattaa ekologisen, taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen ulottuvuuden.

■ *Ohjelmassamme periaate tarkoittaa etenkin seuraavia seikkoja:*

- Luonnonvarojen käyttö hallitaan ympäristöä kuormittamatta niin yksityis- kuin yrityssektorilla.
  - o Rahoitamme niitä hankkeita, joiden toteutus kuormittaa ympäristöä mahdollisimman vähän. Yhteisöpuolella näitä ovat esim. kokoontumispaikkojen jätehuollon ajanmukaistaminen, matonpesupaikkojen rakentaminen maalle pois laitureilta, retkeilyurien rahoittaminen (ympäröivä luonto säästyy kun rasitus vähenee) jne.
  - Yrityspuolella rahoitamme niitä kehittämis- ja investointihankkeita, joiden lopputoteutumana on luonnonvaroja säästävä ratkaisu kuten esim. lämmönsäästö, jätevesien kuormitus vähenee, työmenetelmät kehittyvät vähemmän kuluttaviksi jne.
- Toiminnalle luodaan vakaa ja kestävä taloudellinen pohja, jolloin vauraus lisääntyy
  - o Etenkin yritysrahoituksessa tulemme rahoittamaan niitä hankkeita, joilla on jo hankesuunnitelmavaiheessa selvillä miten hankeen loputtua lopputulos tulee jatkamaan ja parantamaan toimintaa. Kannustamme myös ihmisiä innovatiiviseen ja kokeilevaan hanketoimintaan.
- Sosiaalinen ja yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus siten, ettei ketään syrjitä rodun tai yhteiskunnalliseen aseman vuoksi.
  - o Hankepäätöksissämme päätökseen ei vaikuta toteuttajan rotu eikä yhteiskunnallinen asema. Hankkeen sisältö ratkaisee. Myöskään hallitusvalinnoissa emme katso rotuun eikä säätyyn.
- Kulttuurinen suvaitsevuus ja monimuotoisuus vallitsee.
  - o Emme pakota ketään omaksumaan omaa kulttuuriamme. Tilaisuuksissa tulemme myös painottamaan monimuotoisuutta ja suvaitsevuuatta.
- Kehitämme edelleen edellisellä kaudella alkanutta yhteistyötä Latvialaisten yhteistyökumppanien kanssa Skaitskalnen alueella sekä pyrimme yhteistyöhön Venäjän rajapinta-alueiden kanssa. Tämä ei kuitenkaan sulje pois muita mahdollisia uusia yhteistyökumppaneita.
  - o Kansainvälistymisen osiosta asiasta tarkemmin, mutta olemme sopi-

neet lähialueen toimintaryhmien; Jetinan, Etelä-Karjalan Kärki-Leaderin, Mansikan kanssa mahdollisesta yhteistyöstä kansainvälisissä hankkeissa lähinnä Venäjän suuntaan

- Ohjelmassa otetaan erityisesti huomioon nuoret ja naiset. Panostamme tiedotukseen siten, että heitä rohkaistaan hanketoimintaan ja sitä kautta aktivoitumaan alueensa kehittäjinä.
  - o Erikoisesti nuorten aktivoimiseen yrittäjyyteen haluamme panostaa. Piällysmies ry on sopinut Itä-Savon Koulutuskuntayhtymän kanssa yrittäjyyden tiedottamisesta ja koulutuksesta. Käymme kertomassa ammat- tiin valmistuville mahdollisuudesta työllistää itsensä yrittäjänä. Samalla kerromme Piällysmiehen mahdollisuuksista rahoittaa alkavia yrityksiä. Lisäksi tulemme yhteisessä julkaisussa esittelemään yrittäjyyttä ja sen suomia mahdollisuuksia. Yrittäjyystietoutta pyrimme mahdollisuuksien mukaan esittelemään myös lukioasteen oppilaille.
- Tiedotuksella lisäämme osa-aika-asukkaiden tietämystä alueensa kehittämismahdollisuuksista yhteistyössä kyläläisten kanssa
  - o Tiedotussuunnitelman mukaisesti olemme mukana, kun alueen kunnat lähestyvät mökkiasukkaitaan. Kerromme Piällysmies-toimintaryhmän toiminnasta ja sen tuomista mahdollisuuksista alueen kehittämiseen niin yhteisö- kuin yrityssectorilla.
- Kehitämme Etelä-Savon alueen toimintaryhmien yhteistyötä
  - o Piällysmies ry, Rajupusu-Leader ja Veejjakaja ovat päättäneet tiivistää ennestänsäkin hyvin toiminutta yhteistyötä. Olemme päättäneet ryhtyä julkaisemaan Etelä-Savon alueelle yhteistä tiedotuslehteä. Lisäksi yhteis- työkumppanina on Järvi-Suomen Kylät Ry (kylien yhteenliittymä). Muina yhteistyön muotoina olemme tutkimassa yhteisen tilitoimiston käyttöä, kansainvälisessä osiossa yhden toimintaryhmän erikoistumista kansan- väliseen osioon. Etenkin yritysrahoituksen osalta olemme sopineet yh- teneväisten päätösperiaatteiden noudattamista. Teemme yhteistyötä myös yli aluerajojen menevissä hankkeissa. Yhteistyö tulee kehittymään jatkuvasti

Tavoitteena on, että alueellamme turvataan ihmisten elämän laatu ja hyvinvointi sekä elinvoimaisen yhteisön säilyminen. Kehitystyössä otetaan huomioon eri-ikäisten ihmisten - myös vapaa-ajan asukkaiden - tarpeet ja voimavarat sekä pyritään lisäämään sosiaalista tasa-arvoa. Taloudellisten kehitystekijöiden lisäksi painotetaan ihmisten henkisen hyvin- voinnin ja keskinäisen huolenpidon sekä luonnon kunnioittamisen periaatteita unohtamatta yrityksiä ja kansainvälisen yhteistyön tuomia piristäviä toimia maaseudun elämän halun säilyttäjänä ja kasvattajana.

Tuemme mahdollisuuksien mukaan kylien pyrkimyksiä säilyttää monipuoliset palvelut. Kuntasektorin tämänhetkisen taloudellisen tilanteen vuoksi useimmat niistä ovat uhattuina. Piällysmies-toimintaryhmä voi auttaa neuvomalla esim. kyläyhdistyksiä siirtymisessä palve- lujen tuottajiksi sekä rahoittaa kehittämissuunnitelmaa sen toteuttamiseksi. Suosimme niitä hankkeita, jotka edesauttavat ihmisten asumista maaseudulla. Käymme kylillä kertomassa hoivapalveluyrittämisen mahdollisuuksista esim. kylä/mökkitalkkarit, vanhusten hoito, las-

ten iltapäiväkerhot. Toteuttamismuotona esim. osuuskuntamuoto, jonka alkurahoituksessa voimme olla mukana. Piällysmies-toimintaryhmä rahoittaa painopisteensä mukaisesti näitä hankkeita.

Strategisena tavoitteena on vähentää alueemme harvaan asutun maaseudun väestön vähentymistä ja toiminnallamme muuttaa väestön ikärakenne nuoremmaksi nykyisen eläköitymisen sijaan. Tähän auttaa yritystoiminnan saaminen alueelle ja lähialueiden asukaskeskittymien yritystoiminnan lisääntyminen. Alueen väkimäärä lisääntyy ja nuorentuu. Nuorten perheiden ja vanhusten kasvava tarve palvelu- ja hoitosektorilla antaa uusia mahdollisuuksia yritystoimintaan etenkin naisille ja nuorille. Tietotekniikan antamat mahdollisuudet lisäävät tiedon saantia ja mahdollistavat työpaikkojen synnyn alueellemme. Nämä yhdessä lisäävät maaseudun houkuttelevuutta asuinympäristönä. Tämä ei kuitenkaan onnistu ilman toimivaa yhteistyötä kunkin kunnan kuntasektorin, TE-keskusten, Etelä-Savon Maakuntaliiton ja eri ministeriöiden sekä yritysten kesken unohtamatta kyläasukkaiden muodostamia erilaisia yhdistyksiä. Yhteistyötä kehitetään myös Järvi-Suomen Kylät ry:n (Jäsky) ja Suomen kylätoiminta ry:n (SYTY) kanssa.

Strategiseen tavoitteeseen asukaspaon hillitsemisessä pääsemme omalta osaltamme ruohonjuuritason toiminnalla. Painopisteidemme mukaisesti rahoitamme hoivapalveluyrityksiä (mökkitalokkarit, kodinhoito, vanhusten hoito, lasten hoito), yhteisöjen asumisen parantamishankkeita jne. Käytännön toteutuksessa lähdetään asiakaslähtöisyydestä, selkeydestä, yksinkertaisuudesta toiminnan toteutuksessa ja voimavarat pyritään kohdentamaan sinne missä on jo nyt herännyt tarvetta.

Erityistä huolta tunnemme niistä kylistä, joissa ei tunnu olevan halukkuutta kehittämiseen. Pyrimme voimakkaalla esiintulemisella herättämään ne alueet/kylät, jotka nyt "nukkuvat". Käymme paikanpäällä kertomassa kehitysmahdollisuuksista. Käytämme hallituksen jäsenten paikallistuntemusta hyväksi yhteydenotoissa. Lisäksi hyödynnämme niitä toimijoita, jotka ovat toteuttaneet kehittämishankkeita lähiympäristössä. Tietoja "nukkuvien" kylä tapahtumista saa esim. yhdistyspalstoilta; metsästysseurojen, osakaskuntien ym. kokousilmoitukset. Näihin tilaisuuksiin pyrimme saamaan puheenvuoron. Ilman jalkautumista ei saada tuloksia.

Uutena lisäarvona Piällysmiehen toimintaan tuleva yritysrahoitus on jo nyt herättänyt kiinnostusta. Ammattiin valmistavan Savonlinnan ammatti- ja aikuisopiston kanssa on sovittu yhteistyön aloittamisesta tiedotuksen ja koulutuksen osa-alueilla. Etelä-Savon Yrittäjät ry:n kanssa on sovittu yhteistyöstä. Piällysmies ry on jo käynyt Kerimäen yrittäjille hallitukselle kertomassa rahoitusmahdollisuuksista. Lisää käyntejä on suunnitteilla. Savonlinnan Seudun yrityspalvelukeskuksen kanssa on neuvoteltu yhteistyön periaatteet.

Kuntakohtaisena lähtökohtana on, että alueen kaikki viisi kuntaa ja Savonlinnan kaupunki sitoutuvat ohjelmakauden 2007 – 2013 toimintaryhmärahoitukseen Piällysmies ry:n osalta asukaslukunsa suhteessa. Savonlinnan kaupunki sitoutuu ainakin maaseutualueiden osalta rahoitukseen (mutta kaupunkialueen ulkopuoliset kyläkeskittymät kuten Haapala, Oravi kuuluvat Piällysmiehen alueeseen). Savonlinnan kaupunki on laajentanut aluettaan ja tulevalle ohjelmakaudella Piällysmies-toimintaryhmän alueen asujamisto on noin 27.000 asukasta. Tarvittaessa erityistapauksessa Savonlinnan kaupungille varataan mahdollisuus rahoitukseen myös keskustan alueella, mutta silloin kaupunki sitoutuu kuntarahaan yksin sen hankkeen osalta.

3. Linjoja koskevat tiedot ja niiden sisältämät toimenpiteet

Piällysmies-toimintaryhmän alueella toteutetaan tulevalla ohjelmakaudella Manner-Suomen 2007 – 2013 maaseudun kehittämissuunnitelmaa ja sen Leader- toimintaosiota. Tässä luvussa käydään läpi linjojen pääsisältö ja mitä toimenpiteitä voidaan Leader –toiminnalla rahoittaa. Luvussa viisi (5) on tarkemmin esitelty Piällysmies ry:n toimet linjoilla 1,2 ja 3 samoin kuin rahoituksen yhteenveto.

Linjojen 1 ja 3 osalta olemme sopineet Etelä-Savon TE-keskuksen kanssa rahoituksen yhteensopivuudesta seuraavaa:

TE-keskus rahoittaa hankkeita

- Joiden alue on laajempi kuin toimintaryhmän alue
- Maatalouden kehittämistä koskevat hankkeet
- Yritystoiminta jota harjoitetaan maatalouden yhteydessä
- Kaikki Annex 1-yritykset
- Ne hankkeet joita toimintaryhmät eivät voi rahoittaa

Piällysmies-toimintaryhmä rahoittaa

- Pääsääntöisesti kaikki yleiset kehittämishankkeet
- Yleishyödylliset investoinnit
- Mikroyritysten hankkeet toimialueella (ei maatilayritykset)
- Ammatillinen koulutus paikallisesti

Linjan kaksi osalta Piällysmies-toimintaryhmä rahoittaa maatalouden ympäristötuet ja ei tuotannolliset investoinnit.

Linjan neljä osalta Piällysmies-toimintaryhmä rahoittaa alueiden ja valtioiden välisen yhteistyön hankkeet. Piällysmies-toimintaryhmän toimintaraha on myös toimintaryhmän rahoituksella. (Liite Paikallisten toimintaryhmien kehittämissuunnitelmien ja Etelä-Savon maaseutuohjelman rahoituksen yhteensovitus)

3.1. Linja 1: maa- ja metsätalouden kilpailukyky

Maatalouden, elintarviketalouden, metsätalouden ja puunjalostuksen tuotantoketjujen kilpailukykyyn kehittäminen edellyttävät osaamisen parantamista sekä innovatiivista ja asiakaslähtöistä kehittämisotetta (Manner-Suomen maaseutuohjelma s. 61).

Pääsääntöisesti linjan 1 toimenpiteet ovat TE-keskusten toteuttamia. Piällysmies-toimintaryhmänä voi rahoittaa toimenpiteitä 111, 123 ja 124. Toimenpide 111 käsittää ammatillista koulutusta ja tiedotusta koskevia toimenpiteitä (esim. maaseutuyrittäjien verkostohankkeet). Toimenpide 123 käsittää maa- ja metsätaloustuotteiden arvon lisäämistä. Piällysmies keskittyy tältä osin painopisteensä mukaisesti nuorten ja naisten hankkeisiin (esim. 4 H-yhdistysten hankkeet). Toimenpide 124 käsittää yhteistyön alueen toimijoiden kesken kehittämään uusia tuotteita, menetelmiä ja tekniikoita. Tavoitteena jalostuksen parantaminen ja hyödyn

saaminen alkutuotannon lähelle. Painopisteensä mukaisesti Piällysmies rahoittaa pääsääntöisesti alkuvia ja ja naisten sekä nuorten yrityksiä. Piällysmies keskittyy niihin hankkeisiin, joista hyöty jää toimialueelle. Pääasiassa hankkeet ovat kehittämishankkeita; paikallisia ja innovatiivisia alkutuotannon kehittämistoimenpiteitä sekä hankkeita nuorten aktivoimiseksi alkutuotannon yrittäjiksi ja työntekijöiksi (yrittäjyystietoa alueen kouluissa jo yläasteella ennen valintoja).

Rahoituskehyksestä arvioimme toimintalinja 1:n osuudeksi 5 %. Se jakaantuu seuraavasti: 111: 30 % (2 kpl), 123:40 % (3 kpl) ja 124: 30 % (2 kpl).

3.2. Linja 2: ympäristö ja maan hoito

Linjan kaksi toimenpiteet keskittyvät maatalousmaan kestäväan käyttöön ja maatalouden ympäristötukiin. Valtaosin tehtävät ovat TE-keskusten maaseutuosastojen vastuulla. Rahoituksen yhteensovituksen perusteella Piällysmies rahoittaa kaikki maatalouden ympäristötuet ja ei tuotannolliset investoinnit toimenpiteissä 214 ja 216 (Liite rahoituksen yhteensovitus). Rahoituskehyksestä arvioimme toimintalinja 2 osuudeksi 2 % joka jakaantuu seuraavasti: 214 70 % (2 kpl) ja 216 30 % (1 kpl).

3.3. Linja 3: maaseudun elämänlaatu ja maaseudun elinkeinojen monipuolistaminen

Linja kolme on maaseutuväestön ja elinkeinojen järjestämiseen tähtäävä toimenpide joka kattaa maaseudun palveluiden, kylien ja maaseudun luonto- ja kulttuuriympäristöön kehittämis- ja investointitoimet (Manner-Suomen maaseutuohjelma sivu 138).

Toimenpidekokonaisuuteen kuuluu maaseudun elinoloja ja elämänlaatua lisäävien sekä elinkeinoelämää palvelevien palveluiden aktivointi, suunnittelu ja kehittäminen (Manner-suomen maaseutuohjelma sivu 138).

Linja 3 on Piällysmies-toimintaryhmän painopistealue. Tavoitteenahan on elävöittää maaseutua ja saada se pysymään asuttuna. Yksin emme voi sitä tehdä, mutta auttaa omalta osaltamme ruohonjuuritasolla. Visiomme 2013 tilanteesta on yhteneväinen Etelä-Savon maaseutuohjelman kanssa: Etelä-Savon maaseudulla yrittää ja asuu väestörakenteeltaan monipuolinen osaava väestö, joka kehittää aktiivisesti omia elinkeinojaan ja elinolosuhteitaan.

Linja kolme käsittää toimenpiteet maaseudun elinkeinorakenteen monipuolistamiseksi maaseudulla ja maaseudun mikroyrityksissä sekä elämänlaadun parantaminen. Tavoitteena on kasvattaa maaseudun asukasmäärää ja nuorentaa alueen väestöpohjaa. Tämä onnistuu elävöittämällä maaseutua asuin ympäristönä, palveluilla ja uusilla yrityksillä. Valtakunnalliset ja alueelliset sekä kunnalliset toimijat tukevat toimenpiteillään elinkeino- ja aluepoliittisia toteutuksia. Piällysmies-toimintaryhmä toteuttaa tätä politiikkaa tukevia paikallisia toteuttajilta tulevia hankkeita tekemättä elinkeino- ja aluepolitiikkaa. Yhteistyösopimussemme mukaisesti rahoitamme linjalla kolme yleiset kehittämishankkeet, yleishyödylliset investoinnit, mikroyritysten hankkeet, alueelliset koulutushankkeet. Etelä-Savon TE-keskus rahoittaa muut hankkeet.

Koska yritysrahoitus on tulevalla ohjelmakaudella uusi lisäarvo Piällysmies-toimintaryhmän rahoituksessa, tulee painopiste kehittymään tälle osiolle unohtamatta muuta maaseudun kehittämistä. Rahoitamme mikroyritysten kehittämisen- ja investointihankkeita. Maatilisidonnaiset yrityshankkeet rahoittaa Etelä-Savon TE-keskus. Painopistealueina toimialoittain tarkasteltuna ovat matkailuun ja hoivatyöhön liittyvät hankkeet. Matkailu on Etelä-Savossa merkittävä ja kasva toimiala. Alue on muodoltaan matkailua suosivaa, on väljyyttä, vesistöjä, luontoa jne. Alueen väestö vanhenee ja kunnat vähentävät palvelujaan. Ihmiset kuitenkin haluavat asua kotona mahdollisimman pitkään. Tämä tilanne tekee tarvetta hoivapuolelle (vanhusten hoito, mökki/kylätalkkarit jne).

Yrittäjäpuolella painopistealueina ovat naisten ja nuorten yritystoimintaan tähtäävät hankkeet ja toiminnassa olevat yritykset. Kolmantena osiona ovat alkavat yritykset. Näitä painopistealueita pääsemme lähestymään verkostojen kautta; TE-keskusten yritysosasto, KTM, Savonlinnan Seudun yrityspalvelut, Yrittäjäyhdistykset. Kaikkien kanssa on sovittu yhteistoiminnan tavoista. Etenkin nuorten sekä naisten kuin myös alkaviin yrittäjiin saamme parhaiten yhteyden ammattiin valmistavien koulujen kautta. Piällysmies ry on sopinut Savonlinnan aikuiskoulutuskeskuksen kanssa yhteistyöstä. Käymme luennoimassa opiskelijoille yrittäjyydestä ja Piällysmies-toimintaryhmän tarjoamista rahoitusmahdollisuuksista.

Olemme mukana myös niissä yhteisö/yritys/KV-hankkeissa, jotka ylittävät Piällysmies-toimintaryhmän aluerajat. Asiasta on sovittu Etelä-Karjalan Kärki-LEADER ry:n, Joensuun Seudun LEADER ry:n, Maaseudun Kehittämisyhdistys Keski-Karjalan Jetina ry:n, Maaseudun Kehittämisyhdistys Mansikka ry:n, RAJUPUSU LEADER ry:n ja Veej' jakaja ry:n kanssa.

Kalatalouden osalta toteamme, että Etelä-Savon TE-keskuksen mielestä Piällysmies-toimintaryhmä voisi alueellisen sijaintinsa perusteella toimia Itä-Suomen kalataloustoimintaryhmänä. Asiasta on myös meihin otettu yhteyttä alueeltamme ja toivotu, että ottaisimme tehtävän vastaan. Olemme toimintaryhmätoiminnallamme osoittaneet pystyvämme hoitamaan asian. Piällysmies ry:llä on halukkuutta asiaan.

Pyrimme tiedottamisella ja onnistuneilla esimerkeillä rohkaisemaan ihmisiä hankkeiden kehittämiseen ja toteuttamiseen. Yrityshankkeissa on tavoitteena rahoittaa hankkeita, jotka luovat uusia työpaikkoja sekä niitä joissa nykyiset työpaikat säilyvät sekä hyöty jää alueelle. Painotuksessa korostuvat nuorten ja naisten toteuttamat hankkeet. Yrityshankkeita rahoitetaan laaja-alaisesti ilman maatilisidonnaisuutta.

Elämänlaadun parantaminen on laaja toteutusalue. Kohderyhmän muodostavat kaikki maaseudun asukkaat. Käytännössä Piällysmies-toimintaryhmän kautta toteutettavat hankkeet tapahtuvat asukkaiden muodostamien oikeustoimikelpoisten yhdistysten ja yritysten kautta bottom up -periaatteen mukaisesti. Lisäksi tulevalla ohjelmakaudella painotetaan kyläsuunnittelun tärkeyttä ja rahoitetaan kyläsuunnitelmien tekoa.

Rahoituskehiksestä arvioimme linjaan kolme sijoittuvan 65 % 4,5 m€ (111 kpl). Yritysrahoitushankkeisiin arvioimme sitoutuvan 60 prosenttia linjasta kolme.

4. Linja 4: Leader-toimintatapa

4.1. Kuvaus

Avoimuus ja siihen saumattomasti kytkeytyvä luottamus ovat keskeistä Leaderin toimintafilosofiaa. Leader –toimintatavan olennainen vaikutussuunta on alhaalta ylöspäin (bottom up). Työtavan lähtökohta on omassa alueessa ja sen tarpeissa. Leader on täsmäase kehittämissuunnitelmassa, joka painottuu paikallisiin kuntakohtaisiin tai seudullisiin hankkeisiin. Olennaista on asukkaiden oma aktiivisuus, mikä samalla vahvistaa yhteisöllisyyttä, kumppanuutta ja yhteisön sosiaalista pääomaa. Toisaalta viimeksi mainitut tekijät ovat myös edellytyksiä tulokselliselle Leader –toiminnalle (Manner-Suomen maaseutuohjelma sivu 149). Vaikka Piällysmies ry tulee vasta ohjelmakaudella 2007 – 2013 mukaan Leader toimintaan, on helppo olla samaa mieltä edelläkuvatun Leader –periaatteen kanssa. Se on yhteneväinen Piällysmies ry:n ohjelman kanssa.

LEADER –toimintatavalla pyritään lisäämään ja monipuolistamaan maaseudun elinkeinomahdollisuuksia pääsääntöisesti pienimuotoisten, kunkin alueen erityispiirteisiin soveltuvien kehittämishankkeiden kautta. Maaseudun asukkaiden ideoiden, koulutuksen ja laajemman yhteistyön avulla odotetaan syntyvän uusia työpaikkoja ja yrityksiä sekä muuta toimintaa. Toimintatavan kautta toteutettujen hankkeiden odotetaan lisäävän maaseudun kiinnostavuutta asuinpaikkana ja yritysten sijoituspaikkana.

Toimintatavan toteuttamiseksi Etelä-Savon Te-keskus on laatinut Etelä-Savon maaseudun kehittämissuunnitelman vuosille 2007 – 2013. Piällysmies ry on laatinut tämän kehittämissuunnitelman myös vuosille 2007 – 2013 konkretisoimaan toteuttamistapaamme. Yhteistyössä olemme käyneet ohjelmia läpi, niin että niiden tavoitteet ovat yhdensuuntaiset. Toteutettavien hankkeiden tarkoituksenmukaisuusharkinta on Piällysmies ry:llä ja Etelä-Savon TE-keskus tekee laillisuustarkistuksen ja hankkeen viranomaispäätöksen.

Piällysmies-toimintaryhmän kautta toteutettavien hankkeiden ajatukset/ideat tulevat alueen asukkailta (bottom up). Piällysmies ry:n henkilökunta auttaa hankehakemuksen teossa ja toteutukseen liittyvissä asioissa (maksatushakemukset, raportit jne). Toteutettavien ja rahoitettavien hankkeiden sisällöt on kirjoitettu seuraaviin lukuihin: 3: linjoja koskevat tiedot ja niiden sisältämät toimenpiteet sekä 5: Leader –toimintatavan mukaiset toimenpiteet linjoissa 1,2,3.

Kehittämissuunnitelmaa tehtäessä Piällysmies ry:n toiminnanjohtaja ja hallituksen jäsenet ovat keskustelleet alueen kuntien (Enonkoski, Heinävesi, Kerimäki, Punkaharju, Savonranta) ja Savonlinnan kaupungin edustajien kanssa (hallitukset ja johtajat) tulevasta ohjelmakaudesta ja sen rahoituksesta. Kunnat ja kaupunki tulevat ohjelmärahoitukseen kahdenkymmenen (20) prosentin julkisella osuudella. Vuotuinen osuus maksetaan asukasluvun suhteessa vuosittain kertamaksuna. He hyväksyvät myös toimintaryhmäperiaatteisiin kuuluvan kiintiömättömyysperiaatteen.

Kunnat ja kaupunki ovat tehneet myönteiset päätökset (Liitteet Kuntien päätökset).

Itä-Savon kuntayhtymän kanssa on keskusteltu tulevasta ohjelmakaudesta ja työnjaosta. Keskusteluissa todettiin, että molempia tarvitaan. Itä-Savon kuntayhtymä toimii laajemmalla foorumilla ja on osa elinkeinopolitiikkaa ja muuta kuntapolitiikkaa. Piällysmies-

toimintaryhmä toimii paikallistasolla ja asukaslähtöisesti sekä mikrotasolla. Piällysmies-toimintaryhmä ei tee elinkeinopolitiikkaa. Olemme toisiamme täydentäviä. Tämä otetaan huomioon myös Itä-Savon kuntayhtymän strategiasuunnitelmissa. Käytännön tasolla käytämme toistemme asiantuntemusta tutkiessamme esitettäviä hankkeita, pidämme yhteisiä neuvonpitoja sekä kehitämme jatkuvasti yhteistyömuotoja, kun tulevalla ohjelmakaudella tulee huomattavasti enemmän yhteistyömahdollisuuksia. Käytännössä yhteistyö tapahtuu yritysoston kanssa. Olemme sopineet asiantuntijatietojen vaihdosta hankkeita tarkasteltaessa. Yhteisissä palaverissa päätämme kumman rahoitukseen hanke kuuluu. Etenkin alkavien yritysten kohdalla yhteistyö tulee olemaan säännöllisintä. Alkavat yritykset ovat yksi Piällysmies-toimintaryhmän painopistealueista. Tavoitteena on saada hankkeen toteuttaja heti alkuvaiheessa oikealle ”portille”.

Savonlinnan seutu on yksi niistä alueista, joissa aluekeskusohjelmaa toteutetaan.

Olemme sopineet seuraavalla tavalla yhteistyöstä:

- Piällysmies-toimintaryhmä ei tee elinkeinopolitiikkaa vaan toteuttaa hankkeita bottom up periaatteen mukaisesti mikroyrityksille.
- Elinkeinopolitiikan strategian luomiset ym kuuluvat aluekeskusohjelmaan.
- Hyödynnetään kummankin asiantuntemusta maaseudun kehittämisessä ilman kuntarajoja ja kuntakiintiöitä.
- Piällysmies-toimintaryhmän periaatteisiin kuuluu rahoitus ilman korvamerkittyjä rahoja.
- Molempien tavoitteisiin kuuluu maaseudun kehittäminen ja asuttuna pitäminen
- Käydään toistemme tilaisuuksissa kertomassa toimintaryhmätyöstä ja sen mahdollisuuksista kuin myös vastavuoroisesti mitä aluekeskusohjelma on ja mitä e-tyyppiverkosto tarkoittaa => tulee myös aluekeskusohjelma tutuksi ruohonjuuritasolla.

Alueen yrittäjäyhdistyksen (Etelä-Savon Yrittäjät ry) kanssa on käyty ohjelman periaatteita läpi. Yrittäjäyhdistys on lämpimästi toimintaryhmäajatuksen kannalla, etenkin nyt kun Piällysmies-toimintaryhmälle uutena toiminta-alueena tulee mikroyritysten rahoitusmahdollisuus. Yhteistyötoimenpiteinä on tällä hetkellä sovittu tiedottaminen yhdistyksen lehdissä ja julkaisuissa sekä osallistumismahdollisuus yrittäjien tilaisuuksiin rahoitusmahdollisuuksien esittelijänä. Piällysmiehelle toimitetaan myös jäsenlista yhteydenottoja varten. Työnjako on edelleenkin toimintaryhmäperiaatteiden mukaisesti: Piällysmies tiedottaa, kertoo hanketöinnasta ja ajatukset tulevat yrittäjiltä itseltään. Piällysmies-toimintaryhmä mahdollistaa hankkeiden kautta toteutuksen. Vuonna 2007 jatketaan neuvotteluja käytännön toimenpiteiden tarkentamiseksi.

Jäsenistölle asiaa on esitelty ja syyskokouksessa hyväksytty, että haetaan Piällysmies ry:tä toimintaryhmäksi ohjelmakaudelle 2007 – 2013. Esitelyä on jatkettu 2006. Kehittämishjelma on lähetetty jäsenille ja ohjelma on ollut www-sivulla tutustuttavana.

Toimialueella uuden ohjelmakauden mahdollisuuksia ja Piällysmies –toimintaryhmän toimintaperiaatteita on esitelty useissa yhdistysten tilaisuuksissa. Hallitus päätti, että laajemmalle esittelykierrokselle kuntiin lähdemme, kun meillä on jotain esitettävää. Kunnissa on pidetty avoimet yleisötilaisuudet uuden ohjelmakauden sisällöstä. Osanottajia ei ole ollut runsaasti. Läsnäolijoiden palautteen mukaan Piällysmies on aktiivisesti kiertänyt alueella eri tilaisuuksissa tiedottamassa ja ohjelmasisältö on ollut lehdistössä näyttävästi julkaistuna. Asukkailla on mahdollisuus antaa siihen kommentteja ja muutosesityksiä. Ohjelma on

myös www-sivuillamme luettavissa ja kommentoitavissa. Muutosesityksiä ei ole tullut vaan palaute on ollut kannustavaa ja on toivottu toiminnan jatkuvan. Yhdistysten ja kuntatilaisuuksien lisäksi ohjelmaa on esitelty mm. Luston metsäpäivillä. Tilaisuuksissa on jaettu ohjelman lisäksi palautelomaketta (LIITE).

4.2. Taloushallinto

Piällysmies-toimintaryhmätyö asettaa vaatimuksia hyvälle taloushallinnolle. On hallittava ry:n taloushallinto, toimintarahan hallinnointi ja hankkeisiin liittyvä kuntarahan hallinnointi sekä hankkeisiin liittyvien EU:n, valtion ja kuntarahan ja yksityisen rahan rahoitusosuuksien hallinta.

Tällä kaudella olemme varmistaneet kirjanpidollisen tietämyksen ja ajan tasalla pysymisen ostamalla palvelut Heinäveden Notariaatti- ja Tilipalvelu Oy:ltä /LKV kirjanpitäjä Helena Patrikka. Se on tilitoimisto, ja sillä oli aikaisempaa kokemusta EU-hankkeista. Tilikartta luotiin palvelemaan Piällysmies-toimintaryhmän tarpeita. Siihen luotiin omat osiot toimintaryhmän aktivointihankkeelle, kuntarahan hankerahoitukselle ja Ry:n toiminnalle. Kaikille avattiin lisäksi omat pankkitilit. Ry:n tilin kautta hoidetaan yhdistyksen toimintaan kuuluva rahaliikenne kuten jäsenmaksut, tilaisuudet yms. Aktivointitilille tulevat kuntarahat ja sieltä maksetaan toimintaryhmätoiminnan kulut, siirretään hanketilille hankkeiden kuntaraha. Hanketililtä suoritetaan hankkeiden maksatuspäätösten mukaiset kuntarahaosuudet.

Toiminnanjohtaja maksaa laskut ja laittaa ne tiliöitynä tilitoimistoon, joka hoitaa kirjanpidon. Toiminnanjohtajaa koskevat maksut hyväksyy puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja.

Kunkin vuoden tilit ja tilinpäätöksen tarkastaa kaksi ulkopuolista tilintarkastajaa. Heidät valitaan vuosittain yhdistyksen syyskokouksessa.

Toiminnanjohtajalla on taloudellinen koulutus (KTM) ja työkokemus pankkisektorilta sekä kokemusta julkisrahoitteisesta hanketoiminnasta..

Nykyisellä ohjelmakaudella olemme käytännössä osoittaneet pystyvämme hoitamaan taloushallinnon vaatimusten mukaisesti. Näin tapahtuu myös tulevilla ohjelmakaudella. Olemme suunnittelemassa alueen muiden toimintaryhmien Veej´jakaja ry:n ja RAJUPU-SU LEADER ry:n kanssa yhteistä taloushallinnon toteutusta kuten yhteinen tilitoimisto ym. Rahoituksen toteumaseurantaan otamme käyttöön toimivan seurantaohjelman, joita löytyy tällä ohjelmakaudella toimineilta Leader –toimintaryhmiltä. Tieto-taito säilyy ryhmällä vaikka henkilökunta vaihtuisikin. Taloushallinnon yhteistyö takaa tiedon tason säilymisen. Lisäksi Piällysmiehen toimistolla on töissä vähintään kaksi henkilöä.

4.3. Alueet

Piällysmies ry:n toimialueeseen kuuluvat seuraavat kunnat: Enonkoski, Heinävesi, Kerimäki, Punkaharju, Savonranta sekä Savonlinnan kaupungin maaseutualueet (kartta kohdassa 1). Vuoden 2004 tilanteen mukaan asukasmäärä oli 27.084 henkilöä.

4.4. Jäsenistö

Piällysmies ry:llä on jäseniä 237. Jäsenistöstä kuusi on kuntaa (alueen kunnat), yritys- ja yhteisöjäseniä 39 kappaletta sekä henkilöjäseniä 192.

Jäseniltä peritään vuosittain jäsenmaksu, jonka suuruuden määrittää Piällysmies ry:n hallitus. (LIITE Piällysmies ry:n säännöt)

4.5. Hallitus

Syyskokous valitsi hallituksen vuodelle 2006. Hallitukseen valittiin alueen joka kunnasta kaksi edustajaa ja heille varaedustajat. Lisäksi hallituksen kokoonpanossa noudatetaan MMM:n ohjeiden mukaisesti "kolmikantaperiaatetta":

1/3 kuntasektorilta, 1/3 yhdistyssektorilta/ yrityssektorilta ja 1/3 sitoutumattomia.

Hallituksen jäsenistä puolet on vuosittain erovuorossa. Hallitus valitsi puheenjohtajaksi Anneli Pulkan Punkaharjulta ja varapuheenjohtajaksi Jouko Mälkiän Enonkoskelta.

- *Kokonaisuudessaan hallitus on seuraava (varajäsen on suluissa) ja he edustavat seuraavia kuntia ja sektoreita:*

Haverinen Helena (Esa Kettunen)	K-sektori	Enonkoski
Mälkiä Jouko (Tissari Leena)	Y-sektori	Enonkoski
Simelius Veikko (Kivelä Kaisa)	S-sektori	Heinävesi
Hiltunen Arne (Hokka Annina)	Y-sektori	Heinävesi
Vasara Kirsti (Rauhansalo Päiviö)	Y-sektori	Kerimäki
Muhonen likka (Lajunen Aimo)	S-sektori	Kerimäki
Pulka Anneli (Tynkkynen Jouko)	K-sektori	Punkaharju
Immonen Heimo (Mikkola Antero)	S-sektori	Punkaharju
Luostarinen Atte-Sakari (Ikonen Jari)	K-sektori	Savonlinna
Tolvanen Hannu (Rautiainen Jani)	Y-sektori	Savonlinna
Lindholm Pekka (Pyykkönen Arvo)	K-sektori	Savonranta
Voutilainen Juha (Turtiainen Leena)	S-sektori	Savonranta

Hallituksen jäsenten taustat seuraavassa:

Helena Haverinen:	Enonkosken kunnan valtuuston puheenjohtaja
Esa Kettunen:	Enonkosken kunnan kunnanjohtaja
Jouko Mälkiä:	Simanalan kyläyhdistys ry puheenjohtaja
Leena Tissari:	Simanalan kyläyhdistys ry hallituksen jäsen
Veikko Simelius:	ei sidonnaisuuksia
Kaisa Mäntymaa:	ei sidonnaisuuksia
Arne Hiltunen:	Varistaipaleen kyläyhdistys ry hallituksen puheenjohtaja
Anniina Hokka:	Mannerheimin lastensuojeluliiton Heinäveden paikallisosasto hallituksen puheenjohtaja
Kirsti Vasara:	Kerimäen maaseutuseuran sihteeri, Osk Suur-Savo edustajiston jäsen
Päiviö Rauhansalo:	Kerimäki-seura hallituksen pj,
likka Muhonen:	ei sidonnaisuuksia,

Aimo Lajunen:	ei sidonnaisuuksia,
Anneli Pulkka:	Punkaharju valtuuston varajäsen,
Jouko Tynkkynen:	Punkaharju valtuuston I varapj, Itä-Savon YH hallitus, Puruveden kalastusalue hallitus pj,
Heimo Immonen:	ei sidonnaisuuksia,
Antero Mikkola:	ei sidonnaisuuksia,
Atte-Sakari Luostarinen:	Savonlinnan kaupungin tarkastuslautakunnan puheenjohtaja, Itä-Savon sairaanhoitopiiri hallitus, Puusampo johtokunta, Hau- kiniemiseura puheenjohtaja, LC-Savonlinna Eerikki hallitus,
Ikonen Jari:	Savonlinnan seudun kuntayhtymä, ohjelmakoordinaattori AKO,
Hannu Tolvanen:	Varparannan alueen kyläyhdistys ry puheenjohtaja , Itä-Savon Uusyrittäjäkeskus ry puheenjohtaja,
Jani Rautiainen:	Oravin nuorisoseuran puheenjohtaja, Oravin WPK:n palo- päällikkö, Oravin kylätoimikunta ry:n varapuheenjohtaja, SLN kokoomuksen kunnallisjärjestön hallitus, Piällysmies ry:n hallitus,
Pekka Lindholm:	Savonrannan kunnan valtuuston varajäsen, Savonrannan kun- nan perusturvalautakunnan jäsen,
Arvo Pyykkönen:	valintahetkellä oli Savonrannan kunnan valtuuston jäsen, kulu- vana vuonna jättäytyi pois,
Juha Voutilainen:	ei sidonnaisuuksia,
Leena Turtiainen:	ei sidonnaisuuksia

Hallitus johtaa toimintaryhmän toimintaa keskustellen (myös kriittisesti), päätöksiä tehden ja omaksuen toimintaryhmäperiaatteet. Piällysmies-toimintaryhmän hallitustyöskentelyssä ei seurata kuntakiintiöitä eikä kuntarajoja. Alueen asukkailta tulevien hankkeiden sisältö ratkaisee. Toimintaan ei kuulu myöskään poliittinen päätöksenteko. Hallituksen keskinäinen työskentely on rakentavaa ja eteenpäin katsovaa. Lisäksi hallitus on toimintatavallaan antanut toiminnanjohtajalle tuen ja toimintavapauden. Näin myös jatkuu tulevilla ohjelmakaudella.

■ *Alla on hallituksen päättämät toimintaperiaatteet*

HALLITUKSEN TOIMINTAPERIAATTEITA

TIEDOTTAMINEN

Päivästä tiedottamisesta on toiminnanjohtajalla. Hallituksen jäsenillä on ensisijainen velvollisuus osallistua tiedottamiseen aktiivisesti yhteysverkostoa käyttäen. Lisäksi hallituksen jäsenillä on tiedotusvastuuta edustamansa kunnan osalta, erityisesti kunnalliselle sektorille suuntautuvalla tiedottamisella.

Tiedotettavia asioita ovat mm. hankerahoitusmahdollisuuksista kertominen, lopullisen päätöksen saaneista hankkeista seuraavat tiedot: minkälainen hanke, kuka saanut ja minkä verran. Keskenäisistä hankkeista ei tiedoteta.

Tiedottamisen yhteydessä aina huomiotava, että kyseessä on EU-rahoitteinen toiminta (EMOTR-logon ja EU-lipun käyttöpakko).

LASKUJEN HYVÄKSYMINEN

Toiminnanjohtaja hyväksyy ry:n laskut. Toiminnanjohtajaa koskevat laskut hyväksyy puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja.

HANKERAHOITUS

Piällysmies ry ottaa hankehakemuksia jatkuvasti vastaan.

Toiminnanjohtaja valmistelee hankkeet ja esittelee ne hallitukselle. Kokouskutsun mukana laitetaan hankesuunnitelma tutustumista varten. Koko hankehakemus liitteineen on esillä kokouksessa.

Hankepäätösten osalta noudatetaan jääviyssäännöksiä. Jääviys on jokaisen hallituksen jäsenen itse otettava huomioon ja kirjautettava pöytäkirjaan. Sama koskee myös toiminnanjohtajaa. Jääviystilanteessa toiminnanjohtajaa voidaan kuunnella asiantuntijana, mutta päätössuositusta toiminnanjohtaja ei tee.

Hankkeissa ei ratkaise sijaintikunta, vaan päätös perustuu hankkeiden hyvyteen ja laillisuuteen.

Kunnat eivät voi olla hankkeiden hakijoina. Jos kunta on mukana, päähakija on kanssatoimijana oleva oikeustoimikelpoinen taho. Kunta voi olla hankkeen hallinnoijana. Päähakijan kautta saadaan näihin hankkeisiin yksityinen rahoitus.

HANKKEIDEN TARKASTUKSET

Toiminnanjohtaja käy tarkastamassa hankkeiden etenemistä ja hoitaa maksatukseen liittyvät asiat. Hallituksen jäsenten velvollisuutena on käydä mahdollisuuksien mukaan edustamansa kunnan alueella olevissa hankekohteissa tutustumassa ja näyttäytymässä. Käynti on luonteeltaan vierailukäynti.

TYÖRYHMÄT

Hallituksen jäsenet ovat vastuussa edustamansa kunnan osalta työryhmien perustamisesta ja toiminnassa pitämisestä. Toiminnanjohtaja on ryhmien käytettävissä asiantuntijan roolissa

KOKOUKSET

Varsinaisen jäsenen velvollisuus on kutsua varajäsen kokoukseen, jos itse on estynyt. Hän toimittaa myös kokousmateriaalin varajäsenelle.

RY:N TOIMINTAOSIO

Hallitus on velvollinen sääntöjen ja yhdistyslain mukaisesti suunnittelemaan ja johtamaan ry:n toimintaa. Toiminnanjohtaja toteuttaa hallituksen päätökset.

4.6. Alueiden välinen yhteistyö

Kaikki Suomessa toimivat toimintaryhmät toteuttavat Leader –toimintapaa. Se mahdollistaa myös Piällysmies-toimintaryhmän alueen ylittävät hankkeet. Pääsääntöisesti tällaisia hankkeita ovat ns. rajapinnassa olevat yhteisöhankeet. Mahdollisia ovat myös yrityshankkeet. Ne ovat useimmiten kehittämis- ja verkostoitumishankkeita. Piällysmies-toimintaryhmä on valmis toimimaan vastuullisena toimintaryhmänä niissä hankkeissa, joissa ns. päätoimija on Piällysmiehen alueella. Lisäksi TE-keskuksen ja toimintaryhmien yhteisöpalaverissa tuli esille mahdollisuus, että Piällysmies-toimintaryhmä toimisi Itä-suomen alueella kalatalous-toimintaryhmänä KOR-rahoituksen kautta.

Hankkeiden yhteistyöstä sekä yhteisö- että yrityssektoreilla olemme sopineet RAJUPUSU LEADER ry:n, Maaseudun Kehittämisyhdistys Mansikka ry:n, Joensuun Seudun LEADER ry:n, Maaseudun Kehittämisyhdistys Keski-Karjalan Jetina ry:n ja Etelä-Karjalan Kärki-LEADER ry:n kanssa.

Toiminnallista yhteistyötä olemme suunnitelleet Veej´jakaja ry:n ja RAJUPUSU LEADER ry:n kanssa. Pisimmällä on suunniteltu yhteinen tiedotuslehti. Tässä yhteistyökumppanina on myös Järvi-Suomen Kylät ry (Jäsky). Järjestämme yhteisiä tiedotustilaisuuksia (hankkeista, maksatuksesta), toimimme yhteisrintamassa yhteistyökumppaneiden suuntaan. Taloudellista ja toiminnallista yhteistyötä tehdään ja kehitetään jatkuvasti. Harkinnan alla on yhteistä maksatushakemusten käsittelyä, yhteinen tilitoimisto, hallitusten välisen yhteistyön kehittäminen (koulutusta, yhteisiä kokoontumisia). Yrityshankkeiden osalta tulemme sopimaan yhteiset kriteerit ja tukitasot.

Yhteistyötä tulemme jatkamaan myös Suomen Kylätoiminta ry:n (SYTY) kanssa.

4.7. KV-yhteistyö

Kaudella 2001-2006 emme ole TE-keskuksen päätöksen mukaisesti toteuttaneet KV-hankkeita. Tulevaa ohjelmakautta ja sen suomaa mahdollisuuksia ajatellen aloitimme yhteistyön ja suhteiden luomisen Latvialaisen Skaitškalnen seudun kanssa. Jatkamme alkanutta yhteistyötä Latvialaisen Skaitškalnen seudun kanssa. Järjestämme vierailuja, annamme tietoamme ja kokemuksemme tietäen, että alkuvaiheessa jaamme tietoamme ja kokemuksemme yhteistyökumppaneille.

Lisäksi aloitamme yhteistyötä Venäjän lähialueen kanssa. Olemme sopineet yhteistyön aloittamisesta lähialueiden toimintaryhmien Etelä- Karjalan Kärki-LEADER ry:n, Maaseudun Kehittämisyhdistys Keski-Karjalan Jetina ry:n, Joensuun Seudun LEADER ry:n kanssa. Käytännössä keräämme tietoja yhteistyötahoista ja pyrimme saattamaan heidät yhteen. Rahoitamme sitten toteutukseen siirtyviä hankkeita. Luomme myös suhdeverkostoa elinkeinoelämän toimijoille ja kyläaktiiveille.

Etelä-Savon toimintaryhmien kanssa olemme suunnitelleet, että yksi toimintaryhmä keskittyy KV-asioiden hoitoon ja tietämyksen ajan tasalla pitämiseen. Lisäksi Piällysmies-toimintaryhmällä on Savonlinnan alueella mahdollisuus käyttää paikallisten Venäjän ja Karjalan toimijoiden yhteyksiä ja verkostoja.

4.8. Toimijoiden koulutus

Toimijoilla tarkoitetaan alueen asukkaita, heidän muodostamiaan yhdistyksiä ja yrityksiä. Pääsääntöisesti koulutus jakaantuu tiedotukseen ja paikan päällä tapahtuvaan tiedonantoon sekä hankkeiden toteutuksen aikaiseen koulutukseen.

Toteutamme alueen asukkaille suunnatun lehden yhdessä Etelä-Savon muiden toimintaryhmien Veej` jakaja ry ja Rajupusu ry ja Järvi-Suomen Kylät ry:n kanssa. Lehteä jaetaan myös periaatteella: joka talouteen.

Piällysmies ry:n jäsenille lähetetään vähintään kaksi kertaa vuodessa jäsenkirje.

Tiedotuksessa käytämme myös paikkakunnan lehdistöä (Itä-Savo, Puruvesi, Heinävesi-lehti, Savonmaa) sekä paikallisradiota (Radio Etelä-Savo) sekä TV:n paikallisuutisia. Lehdistön kanssa pyrimme tekemään sopimuksen liitteen saamiseksi lehden väliin pari kertaa vuodessa.

Tiedotusta ja koulutusta annetaan myös www-sivuillamme (www.piallysmies.fi), joiden kehittämiseen panostamme ohjelmakaudella 2007 – 2013. Sivuilta löytyvät toteutetut hankkeet, hankehakemukseen tarvittavat lomakkeet, ohjeet hankkeen toteutukseen sekä hankkriteerit. Tällä hetkellä sivut ovat keskeneräiset. Olemme tietoisesti enemmän panostaneet suoraan informaatioon paikanpäällä.

Paikallisissa tapahtumissa käymme mahdollisuuksien mukaan kertomassa ja selvittämässä Piällysmies-toimintaryhmän periaatteita ja hanketoiminnan mahdollisuuksia. Samalla opastamme käytännössä hanketoiminnan tapahtumaa. Varsinainen opastus tapahtuu siinä vaiheessa, kun toteuttaja tulee ajatuksensa kanssa esittämään hanketta.

Tiedotuksen jäsentämiseksi Piällysmies-toimintaryhmälle laadimme tiedotussuunnitelman. Suunnitelman realistisuuden varmistamiseksi käytämme suunnitteluvaiheessa yhteistyökumppaneiden asiantuntemusta ja tietämystä hyväksi esim. SYTY.

Koulutustilaisuuksia järjestämme myös yhteistyössä Etelä-Savon TE-keskuksen, Maakuntaliiton ja alueen toimintaryhmien kanssa hankkeiden toteuttajille hakemisesta, toteutuksesta ja maksatuksesta.

4.9. Hallituksen ja henkilökunnan koulutus

Hallituksen jäsenten ja henkilökunnan tieto-taitotaso pidetään ajan tasalla. Päävastuu asiasta on toiminnanjohtajalla. Tavoitteeseen päästään osallistumalla aktiivisesti järjestettyihin koulutustilaisuuksiin. Lisäksi järjestämme omia koulutustilaisuuksia, joihin otamme ulkopuolisia asiantuntijoita kouluttajiksi. Järjestämme myös yhdessä muiden toimintaryhmien kanssa yhteisiä koulutustilaisuuksia. Tavoitteena hallitusten jäsenten tieto-taidon lisääminen ja yhteistyön kehittäminen. Koulutuksella varmistamme, että pysymme ajan tasalla tieto-taidon suhteen. Lisäksi, koska tulevilla ohjelmakaudella toimintaryhmässä työskentelee vähintään kaksi henkilöä, riski toiminnan katkeamisesta työntekijän sanoutuessa irti vähenee.

Henkilökunnan vastuulla on toiminnan käytännön johtaminen ja hallitus keskittyy strategiaan ja visoihin. Henkilökunta osallistuu MMM:n ja TE-keskuksen ja muiden viranomaisien (TM, KTM, Maakuntaliitto ym.) järjestämiin koulutustilaisuuksiin. Erityisesti keskitytään MMM:n ja TE-keskuksen koulutukseen niille toimintaryhmille, joilla ei ole aiempaa kokemusta Leader-rahoituksesta. Piällysmies ry:llä ei ole tietoa, miten yritysrahoitus tulevalla kaudella toteutetaan. Koulutuksen kautta saadaan yleiskäsitys Leader –toimintaryhmärahoituksesta ja ennen kaikkea sen käytännön toteutuksesta lomake ja tositetasolla. Näihin koulutuksiin osallistuvat myös hallituksen jäsenet mahdollisuuksien mukaan.

Toimintaryhmät yhdessä sekä yhteistyössä TE-keskuksen ja Etelä-Savon Maakuntaliiton kanssa järjestävät koulutustilaisuuksia kaikkien toimintaryhmien hallitusten jäsenille ohjelmakauden 2007 – 2013 käytännön toteutuksesta. Tapaamisista on tarkoitus tehdä vähintään kerran vuodessa tapahtuva kokoontuminen. Lisäksi jatketaan osallistumista koko Itä-Suomen toimintaryhmien (työntekijöiden ja hallitusten) tapaamiskäytäntöä. Tästä on edellisellä kaudella hyviä kokemuksia (Kalakukon, Piällysmiehen ja Joensuun Kärki-Leaderin järjestämät tapaamiset), joissa on käsitelty ajankohtaisia aiheita. Piällysmies ry:n järjestämässä tilaisuudessa käsiteltiin yhteistyötä Valamon luostarin maisemissa. Seuraavan tapaamisen järjestää Mansikka –toimintaryhmä.

Hallituksen jäsenet keskittyvät strategiaan ja suuntaviivojen muokkaamiseen. Tietojen ajan tasalla pitämisen päävastuu on toiminnanjohtajalla. Toiminnanjohtaja järjestää hallitukselle tarpeen mukaan koulutustilaisuuksia yllä mainittujen yhteisten koulutustilaisuuksien lisäksi. Hallitusten kokouksissa käydään myös ajankohtaistietoja läpi ja keskustellaan sekä tehdään tarvittavia päätöksiä.

Kaiken aikaa pidetään mielessä, että tietoja on päivitettävä jatkuvasti sekä henkilökunnan että hallituksen jäsenten.

5. Leader-toimitatavan mukaiset toimet linjoissa 1, 2 ja 3

Leader toimintatapa voidaan soveltaa kaikkiin maaseutuohjelman linjojen mukaisiin toimiin. Toteuttaminen perustuu Piällysmies-toimintaryhmän suunnitelman linjauksiin, jotka noudattavat Leader toimintatapa. Toimintatavalla toteutetaan erityisesti paikallisia toimenpiteitä, jotka ovat lähtöisin alueen asukkailta. Noudatetaan ns. bottom-up –periaatetta. Sama toimintatapa on käytössä myös toimintaryhmien yhteisesti rahoittamissa hankkeissa.

Maaseudun yleisen yhteisöjen hankkeiden kautta tapahtuvan kehittämisen lisäksi Leader toimintatapa mahdollistaa elinkeinoelämän kehittämisen ja kansainvälisen toiminnan. Näissäkin paikallisuus on määräävä tekijä ja yrityselmältä tulevilla kehittämisehdotuksilla kehitetään toimintaa. Tavoitteena on auttaa elinkeinoelämää hankkeiden kautta kehittymään ja kasvamaan ja sitä kautta luomaan uusia työpaikkoja ja säilyttämään nykyisiä työpaikkoja. Toimenpiteillä ei kuitenkaan tehdä elinkeinopolitiikkaa. Toiminta on paikallista mikroyrityksiin kohdentuvia toimenpiteitä. Elinkeinopolitiikkaa tekevät kuntien elinkeinotoimijat ja kuntien poliittiset päättäjät.

Piällysmies-toimintaryhmän hankevalintakriteerit ovat

- hyöty kohdistuu toimintaryhmän alueelle
- hyödynsaajat ovat maaseutualueella
- hanke toteuttaa ohjelmaa ja täyttää laillisuuskriteetin
- hankkeella on suunnitelma ja budjetti
- hankesuunnitelmassa on jo oltava selvillä mitä tapahtuu hankkeen loppumisen jälkeen (kuinka jatkuu)
- yksityinen rahoitus on oltava selvillä hakuvaiheessa ja isommissa hankkeissa selvitettävä lisäksi väliaikaisrahoituksen saaminen
- toteuttajan on pystyttävä viemään hanke loppuun (tekeminen ja rahoitus)
- hanke voi olla innovatiivinen ja riskirahoitusta vaativa
- hanke on lähtöisin toteuttajalta (bottom up)

Hankehaulla ei ole eräpäiviä vaan haku on jatkuva. Hallitus kokoontuu päättämään hankkeista 1 – 2 kuukauden välein. Jos erityisestä syystä hankehaulle tulee määräaikoja, niistä tiedotetaan ajoissa alueen asukkaille.

Yrityshankkeissa toimialakohtaisia rajoitteita ei vielä ole tiedossa. Painopistealueina ovat hoivapalvelut ja matkailu. Tälle sektorille arvioimme rahoitusta sijoittuvan 40 %.

Yrityshankkeissa toisena jakoperusteena ja painopistealueina ovat alkavat yritykset sekä nuorten ja naisten yritykset. Näistä arvioimme nuorten hankkeita olevan 40 kpl ja naisten toteuttamia hankkeita 30 kpl. Alkavia yrityksiä arvioimme olevan 40 kpl. Arviot perustuvat Etelä-Savon TE-keskuksen ja RAJUPUSU LEADER ry:n toteutuneisiin tietoihin 2000 – 2006.

Yhteisöllisissä hankkeissa hallituksen linjapäätöksen mukaisesti kunnat ei voi olla hankkeen vastuullisina toteuttajina, kyläkin kanssatoimijoina. Vastuullisena hankkeen toteuttajana on oikeustoimikelpoinen yhdistys. Myöskään yksityishenkilö ei voi toimia hankkeen toteuttajana. Yhteisöllisen hankkeen vaikutuksen ja hyödyn tulee kohdistua laajemmalle kuten esim. kyläyhteisölle, useammalle kylälle jne. Lisäksi sen on oltava avoin ja kaikkien käytettävissä. Yhteisöllisiä hankkeita voidaan toteuttaa myös KV-hankkeissa.

Kansainvälisissä hankkeissa toteuttajat ovat kummastakin maasta. Täkäläisellä toteuttajalla tulee olla ulkomainen kumppani. Hankkeen on parannettava mm. tuotetietoisuutta, lisättävä markkinamahdollisuuksia, lisättävä työllisyyttä tai säilytettävä nykyisiä työpaikkoja. Hankkeet voivat olla kehittämis-, koulutus- tai investointihankkeita. Tavoitteena on 20 kpl hankkeita.

Linja 1 sisältää maa- ja metsätalouden kilpailukyyn parantamiseen tähtäävät toimenpiteet (kts. kohta 3.1). Pääsääntöisesti tämän linjan rahoitus hoidetaan TE-keskusten toimesta. Muutama toimenpiteeseen sovelletaan Leader- toimenpiteitä.

Toimenpide 111 sisältää ammatillista koulutusta ja tiedotusta koskevat toimet. Näillä toimilla on tavoitteena parantaa yrittäjien osaamista, vaatimusten hallintaa ja omaehtoista koulutusta. Piällysmies-toimintaryhmä keskittyy niihin hankkeisiin, joista hyöty jää paikallisille viljelijöille, metsänomistajille ja muille alan paikallisille yrityksille.

Ammatillisen koulutuksen sektorilla rahoitamme paikallisia pieniä koulutushankkeita jotka täydentävät ammattiopintoja. Painopisteemme mukaisesti rahoitusta kohdennetaan erityisesti nuorille ja naisille. Kestävän kehityksen periaatteen mukaisesti rahoitamme ympäristöosaajien koulutushankkeita.

Elinkeinotoiminnan kehittämishankkeissa rahoitamme esim. työkyvyn ja työssä jaksamisen ylläpitoon tähtäviä hankkeita paikallisesti.

Toimenpide 123 sisältää maa- ja metsätaloustuotteiden arvon lisäämisen. Tavoitteena on parantaa kilpailukykyä ja säilyttää/lisätä työpaikkoja. Yhteistyösopimuksen mukaisesti TE-keskus rahoittaa maatilasidonnaiset yrityshankkeet. Piällysmies-toimintaryhmä rahoittaa nuorten ja naisten pienimuotoisia esim. 4H- yhdistysten hankkeita, maatalousnuorten hankkeita.

Toimenpide 124 käsittää yhteistyön alueen toimijoiden kesken tuotteiden ja tekniikoiden kehittämiseksi. Koska TE-keskus rahoittaa maatilasidonnaiset yrityshankkeet, niin Piällysmies-toimintaryhmä rahoittaa painopisteensä mukaisesti ei maatilasidonnaiset naisten ja nuorten innovatiiviset hankkeet.

Linja 2 sisältää ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen tähtäviä toimenpiteitä (kts kohta 3.2). Piällysmies-toimintaryhmän hankkeiksi käyvät yhteisessä käytössä olevat alueet toimenpiteessä 214. Näitä ovat monivaikutteisten kosteikkojen hoito ja perinnebiotooppien hoito. Hakijana tulee olla kyläyhdistys tai muu kyläyhteisön yhdistys.

Linja 3 käsittää maaseudun elinkeinoelämän monipuolistamisen ja maaseutualueiden elämän laadun parantamisen (kts. kohta 3.3). Tämän linjan toimenpiteet ovat Piällysmies-toimintaryhmän toimenpiteiden pääpainoalue. Luettelonomaisesti lyhyesti esitettynä Piällysmies-toimintaryhmän toteutukseen kelpaavia hankkeita ovat:

- paikalliset yritysten toimintamahdollisuuksia parantavat toimenpiteet mm. verkostoitumista, tuotekehitystä ja liiketoimintaosaamista kehittävät hankkeet,
- paikalliset yritystoiminnan aloittamiseen liittyvät aktivointi- ja kehittämistoimenpiteet,
- uusien innovaatioiden ja yritysideoiden löytämiseksi ja kehittämiseksi tehtävät paikalliset toimenpiteet,
- painopistealueena yrittäjyyttä suunnittelevien liiketoiminta- ja yrittäjäosaamisen parantamiseen tähtäivät paikalliset kehittämistoimenpiteet,
- painopistealueena yrittäjyyteen tähtäävän tietouden jakaminen jo peruskouluasteen opiskelijoille ,
- yhteistyön kehittäminen paikallisten yrittäjäjärjestöjen kanssa,
- mahdolliset alkuvaiheen yritysten yritys kohtaisten hankkeiden tukitoimenpiteet,
- painopistealueena paikalliset maaseutumatkailun kehittämistoimenpiteet,
- painopistealueena paikalliset toimenpiteet naisten yrittäjyyden aktivoimiseksi,
- paikalliset toimenpiteet, joilla kehitetään maaseudun peruspalvelujen pysyvyyttä ja kylien elinvoimaisuutta,
- toimenpiteet, joilla voidaan toteuttaa hankkeita myös muiden rahoituslähteiden kautta,
- kansainvälinen toiminta
- hyödynnetään toimialueen voimakas kulttuurinen ilmapiiri

Näissä toimenpiteissä painopistealueina ovat nuoriin ja naisiin kohdistuvat toimenpiteet.

Lisäksi maaseutumatkailun kehittämiseen liittyvät hankkeet ja toimenpiteet ovat painopiste-alueita. Kylien osalta painotetaan kyläsuunnitteluun liittyviä toimenpiteitä kuten kyläsuunnitelmien tekoa.

Toimenpiteillä mahdollistetaan toimeentulon parantaminen, työpaikkojen lisääntyminen/säilyminen eli monipuolistetaan elinkeinorakennetta. Lisäksi parannetaan yhteisöjen asuin-alueita yhteisöllisillä hankkeilla. Piällysmies-toimintaryhmä keskittyy ei maatilasidonnaisiin mikroyrityksiin ja yhteisöllisiin hankkeisiin.

Yrityssektori on uusi lisäarvo Piällysmies-toimintaryhmän toiminnassa kaudella 2007-2013. Rahoitamme mikroyritysten kehittämis- ja investointihankkeita ilman maatilasidonnaisuutta. Yhteistyösopimuksen mukaisesti Etelä-Savon TE-keskus rahoittaa maatilasidonnaiset ja maatalouteen liittyvien sivuelinkeinoihin liittyvät hankkeet. Rahoituksen painopistealueina Piällysmiehellä ovat matkailu- ja hoivapalveluyritykset sekä nuorten ja naisten yrityshankkeet sekä alkavat yritykset. (Indikaattorit liite)

Painopistealueiden lisäksi yrityshankkeissa yleisten hankekriteerien lisäksi seuraavia kriteereitä:

- hanke parantaa yrityksen kannattavuutta ja liikevaihtoa
- yritys pystyy toteuttamaan hankkeen
- hanke lisää/säilyttää työpaikkoja
- alkavalla yrityksellä on edellytykset kannattavaan toimintaan
- hanke on innovatiivinen/uutta tuova (riskirahoitus)
- yksityishenkilön ollessa hakijana ikä on 18 – 63 vuotta.

Hankepäättösten asianmukaisen käsittelyn varmistamiseksi olemme sopineet yhteistyöstä Savonlinnan Seudun yrityspalvelukeskuksen, Savonlinnan Seudun uusyrityskeskukseen, Etelä-Savon TE-keskuksen yritysoston kanssa yhteistyöstä.

Toimenpiteen 311 taloudellisen toiminnan laajentamisesta maatalouden ulkopuolelle rahoitamme toimintaryhmänä maatalouden ulkopuolisia yrityksiä etenkin hoiva- ja matkailuhankkeita, vaikka tuen saajat ovat viljelijäperheen jäseniä. Edellytyksenä on, etteivät he saa elantoaan maataloudesta. Painotus on alkavien yrittäjien hankkeissa ja nuorten hankkeissa. Tähän toimenpiteeseen arvioimme linjan kolme rahoituksesta menevän 10 %

Toimenpiteen 312 tuki mikroyritysten perustamiseen ja kehittämiseen painopisteenä tuotannollisten ja palveluyritysten perustaminen, laajentaminen ja kehittäminen. Sektoriin kuuluvat esim. matkailu- ja hoivayritykset, yrityspalveluyritykset ja metsänomistajia palvelevat metsäpalveluyritykset. Kaikki edellä mainitut kuuluvat toimintaryhmärahoituksen piiriin. Hankkeet voivat olla investointeja, kehittämistä ja käynnistämistä.

Painopisteidemme mukaisesti rahoitamme ensisijaisesti matkailu- ja hoivayrityksiä. Matkailuyritykset ovat omana toimenpiteenään 313. Hoivapalveluille tulee voimakasta kysyntää väestön vanhetessa ja kuntien ulkoistaessa palveluita. Rahoitamme kaikkia niitä mikroyritysten hoivahankkeita, jotka eivät kuulu julkisen vallan lakisääteisiin tehtäviin. Hankkeet voivat olla mm. hoivayritysten perustaminen, kehittämiseen liittyviä investointeja, verkostoitumista, ammattitaidon lisäämiseen tähtäävää koulutusta. Tuensaajat sijaitsevat alueella. Etenkin verkostoitumis- ja koulutushankkeissa toteutunee alueiden välinen yhteistyö. Tähän toimenpiteeseen arvioimme linjan kolme rahoituksesta menevän 25 %.

Toimenpiteen 313 tuki matkailuelinkeinojen edistämiseen mikroyrityksille on varsin laaja-alainen. Kalastusmatkailuun liittyvät hankkeet rahoitetaan EKTR –rahastosta. Hankkeet voivat olla elinkeinotoiminnan kehittämishankkeita ja pienten reitistöjen osalta yleishyödyllisiä investointeja. Yleisesti hankkeiden tulisi parantaa mahdollisuuksia päästä kansainvälisille markkinoille.

Toimintaryhmänä voimme rahoittaa paikallisia tuotekehityshankkeita, matkailutietämyksen parantamista, toimintaedellytysten turvaamista, pieniä infrahankkeita (viitoitus, rantojen parantaminen, venesatama jne). Hankkeita toteuttavat pääsääntöisesti asiantuntija- ja neuvontaorganisaatiot paitsi infrahankkeet, joissa toteuttajat paikallisia yhteisöjä. Tuen saajat ovat joka tapauksessa maaseutualueellamme. . Tähän toimenpiteeseen arvioimme linjan kolme rahoituksesta menevän 15 %.

Toimenpiteen 321 tuki elinkeinoelämän ja maaseutuväestön peruspalveluiden kehittämisen tavoitteena on maaseudun elinvoimaisuuden ja palvelutoiminnan riittävyyden turvaaminen. Näillä toimenpiteillä ei korvata julkisen vallan tarjoamia palveluita vaan tuotetaan alueelle lisäarvoa. Toimet toteutetaan bottom up –periaatteen mukaisesti.

Hankkeina voivat olla mm. maaseudun hoivapalveluiden järjestäminen, yhteistoiminnan kehittäminen, kylätalon palvelujen kehittäminen, kylän jätehuollon suunnittelu, yhteyksien parantaminen. Hankkeen toteuttajina voivat olla yhdistykset, osuuskunnat, säätötöet mutta ei yksityiset henkilöt. Näin tehdään varmistetaan, että hyödynsaajina ovat alueen ihmiset. Hankkeilla aktivoidaan, suunnitellaan, kehitetään mutta ei tuoteta palvelua. Koska hankkeet usein ovat pieniä, niitä voidaan toteuttaa myös Piällysmies-toimintaryhmän koordinaatiohankkeena. Tähän toimenpiteeseen arvioimme linjan kolme rahoituksesta menevän 20 %.

Toimenpide 322 kylien kunnostus ja kehittäminen tähtää maaseutukulttuurin ja kylämaise- man kehittämiseen, uusien palveluiden ja työpaikkojen lisäämiseen kylissä, kylien elinkeinotoiminnan edistämiseen (mökkitalokarit). Hankkeen toteuttajina voivat olla yksityis- ja julkisoikeudelliset yhteisöt. Rahoitettavien hankkeiden sisältö edistää kylien viihtyisyyttä ja luo työpaikkoja. Piällysmies-toimintaryhmän alueella puhumme voimakkaasti kyläsuunnitelmien puolesta. Tällä alueella niitä on vähän ja rahoitamme suunnitelman tekoa. Kyläsuunnitelmassa tulee suunniteltua maankäyttöä, kulttuurin säilyttäminen, palvelutarpeet jne. Hankkeisiin voi sisältyä kehittämistä, investointeja, käyttömajaisuuden hankintaa jne. Hyödyn saajina ovat alueen asukkaat. Tähän toimenpiteeseen arvioimme linjan kolme rahoituksesta menevän 20 %.

Toimenpide 323 maaseutuperinnön säilyttäminen ja edistäminen painottuu rakennusten säilyttämisinvestointeihin ja perinnemajaisemien sekä –paikkojen entisöintiin. Näitä kohteita voivat paikalliset matkailuyrittäjät hyvin hyödyntää toiminnassaan. Kohteista saatava tieto on myös koulujen käytettävissä elävöittämään opetusta. Toteuttajina yhteisöt ja yritykset sekä hyödynsaajina alueen ihmiset. Tähän toimenpiteeseen arvioimme linjan kolme rahoituksesta menevän 5 %.

Toimenpide 331 koulutus ja tiedotus tarkoittaa lyhytkestoista koulutusta, jolla parannetaan maaseutuyrittäjien, kylien kehittäjien ja ympäristönosaajien tietämystä. Painopisteemme mukaisesti saamaan koulutukseen etenkin nuoria ja naisia kaikilta kolmelta osa-alueelta.

Tietoa koulutuksesta saamme parhaiten jaettua esiintymällä erilaisissa tilaisuuksissa ja vierailamalla paikallisten yrittäjien luona. Koulutushankkeita toteuttavat opetusalan ammattilaiset. Koulutus on hyvin monitahoista mutta ei voi olla ammattiin valmistavaa koulutusta. Tähän toimenpiteeseen arvioimme linjan kolme rahoituksesta menevän 5 %.

Linja kolme rahoitukseen arvioidaan käytettävän noin kuusikymmentä (60) prosenttia rahoituskehyksestä. Linjan kolmen sisällä rahoitus jakaantuu: maaseudun elinkeinorakenteen monipuolistaminen kuusikymmentä (60) prosenttia ja maaseudun elinolojen ja elämän laadun kehittäminen neljäkymmentä (40) prosenttia.

■ Rahoituksen jakautuminen linjojen välillä

Arvioitu rahoituksen jakauma on:

- linja 1 5 %
- linja 2 2 %
- linja 3 65 %.

Linja 4 mukaiseen toimintaraha on 20 % julkisesta tuesta. Luvussa 9 esitetty toimintarahataulukko rakentuu kahden henkilötyövuoden pohjalle. Alueiden väliseen rahoitukseen ja KV-osioon arvioimme sitoutuvan 8 % kehyksestä.

6. Tekninen apu

Teknistä apua tulemme käyttämään mahdollisuuksien mukaan sallituissa tapauksissa ja TE-keskuksen päätöksen mukaisesti.

7. Ohjelman yhteensovitus ja työnjako Etelä-Savon maakuntaohjelman, alueellisten ohjelmien (EAKR, ESR, KOR ym) kanssa

Alueelliset ohjelmat pyrkivät yhdensuuntaisesti toimintaryhmätyön periaatteiden kanssa maaseudun aktivoimiseen hyvänä asuinpaikkana ja yritys ympäristönä. Etelä-Savon Maakuntaliitto on ollut mukana tehtäessä Etelä-Savon maaseutuohjelmaa. Samalla on varmistettu maakuntaohjelman ja toimintaryhmätoiminnan yhdensuuntaisuus. Etelä-Savon Maakuntaohjelmaan alueen toimintaryhmiltä (Piällysmies, RAJUPUSU LEADER, Veej´ jakaja) on pyydetty lausunto maakuntaohjelmaan. Lausuntomme on otettu huomioon ja toimintaryhmät on mainittu ohjelmassa vaikuttavana toimijana joiden ohjelmat täydentävät maakuntaohjelmaa. Etelä-Savon TE-keskuksen laatimassa maaseutuohjelmassa olemme toimintaryhmät olleet aktiivisesti mukana ja näin on varmistettu ohjelmien yhteensovittuvuus. TE-keskuksen yritysoston ja kalatalousyksikön kanssa on käyty ohjelmien yhteensovittuvuutta ja täydentävyyttä läpi. Näiden kanssa on sovittu yhteistyötavat. Piällysmies on alueellisesti ja toiminnallisesti sopiva kalataloustoimintaryhmäksi. ESR –rahoituksesta emme ole vielä neuvotelleet.

8. Teemat ja kysymykset

8.1. Kestävä kehitys ja ympäristö

Piällysmies-toimintaryhmän kehittämissuunnitelmassa kestävä kehitys tarkoittaa sitä, että otetaan huomioon nykyisten sukupolvien tarpeet vaarantamatta tulevien sukupolvien elämisen edellytyksiä. Toimialueen asuinympäristö on nyt monimuotoista ja virikkeellistä. Löytyy kaupunkimaisemaa, kirkonkylää, elävää maaseutua. Alueen säilyttäminen ympäristövastuu huomioiden nykyisenä virikkeellisenä luo myös vetovoimaa alueelle. Tämä otetaan huomioon päätettäessä hankkeiden rahoituksesta. Hankkeet tulee toteuttaa siten, ettei vaaranneta luonnonvarojen riittävyyttä eikä luonnon sietokykyä. Kestävän kehityksen periaatteen mukaisesti katsomme, että hankkeet mahdollisuuksien mukaan pienentävät ympäristörasitetta esim. jätehuollon järjestäminen, matonpesupaikat rannalle jne. Näin turvataan asukkaille, myös kesäasukkaille, korkea elämänlaatu ja yrittäjille hyvä alue yrittää.

Yrityshankkeiden osalta otetaan mahdollisimman hyvin huomioon ympäröivän maaseudun monimuotoisuuden säilyttäminen. Yrityshankkeissa painopisteemme mukaisesti rahoitamme ensisijaisesti niitä hankkeita, jotka edistävät kestävä kehitystä. Tällaisia ovat mm. energian kulutusta vähentävät sekä jätekuormitusta vähentävät hankkeet. Yritykset ovat myös huomioineet asian tärkeyden toimintaedellytysten säilyttämisen kannalta. Puhdas yritys ympäristö koskee erityisesti matkailu-, ohjelmapalvelu- ja ravitsemusyrittäjiä.

8.2. Alueen tasapainoinen kehitys

Piällysmies-toimintaryhmätoimintaan ei kuulu kuntakiintiöt. Tämä osaltaan turvaa alueen tasapainoisen kehityksen. Sieltä missä on aktiivisia asukkaita, tulee erilaisia yhteisöjä ja kyliä kehittäviä hankkeita. Haasteen Piällysmies-toimintaryhmän toiminnalle ja ennen kaikkea toiminnanjohtajalle ja hallituksen jäsenille muodostavat ”nukkuvat” alueet. Herätyksen aikaansaamiseksi hankimme kirjastoihin ja toimistolle kylien ja maaseutualueen suunnitteluun liittyvää kirjallisuutta. Järjestämme tilaisuuksia ja käymme erilaisissa tilaisuuksissa esittelemässä maaseudun ja yritystoiminnan kehittämiseen saatavaa rahoitusta. Toimintaryhmätoiminta antaa mahdollisuuden toteutukseen. Kannatamme ja rahoitamme niitä hankkeita, joilla on positiivista vaikutusta mm. infran parantamiseen (tienvarret, kokoon-tumispaikkojen ympäristö jne) niiltä osin kuin se ei kuulu kunnan tehtäviin. Rahoituksessa pyrimme tasapuoliseen jakaamaan alueella, mutta kehityksen suunta on asukkailla.

8.3. Nuoret

Nuoret ovat Piällysmies-toimintaryhmän painopistealue. Nuoriksihan luetaan kehittämissuunnitelman mukaisesti alle kolmekymmentä (30) vuotiaat. Ilman alueella asuvaa ja asumaan jäävää nuorisoa maaseutu ei kehity eikä pysy asuttuna. Alueella on nuoria noin 29 % (kaikki alle 30 v) väestöstä. Tämän joukon aktivoiminen toimintaan ja jäämään alueelle antaa mahdollisuuksia positiiviseen kehitykseen.

Mahdollisuuksien mukaan käymme jo peruskoulussa kertomassa maaseudun mahdollisuuksista olla hyvä asuinpaikka myös aikuisena. Samalla kerromme yrittäjyydestä ja yrittämisen tuomista mahdollisuuksista elannon tuojana. Tiedonjaon on oltava realistista eikä

maalailevaa. Asian toteuttamiseksi olemme yhteydessä kouluihin ja käytämme hyväksi hallituksen jäsenten paikallistuntemusta ja yhteysverkostoja.

Kouluissa ja eri nuorisjärjestöissä käymme kertomassa erilaisista mahdollisuuksista työllistää itsensä kotiseudulla. Yhtenä tärkeänä elementtinä on kertoa heille yrittäjyyden suomista mahdollisuuksista ja haasteista. Samalla tuomme esille Piällysmies-toimintaryhmän suomat mahdollisuudet yritystoiminnan aloittamisen suhteen. Tätä tiedotustyötä teemme mahdollisimman paljon muiden yritystoimintaa rahoittavien tahojen kanssa; työvoimatoimisto, Uusyrittäjäkeskus, Pro Agria, KTM, Finnvera, pankit. Olemme jo sopineet Savonlinnan aikuiskoulutuskeskuksen kanssa ammattiin valmistavien luokkien luona pidettävistä tiedotusluennoista.

Rakennamme menetelmän, jossa nuoret mahdolliset hankkeiden toteuttajat saavat ”isoiskoulutuksen” hanketoimintaan. Tässä käytämme hallituksen jäseniä ja niiden hankkeiden toteuttajia, joissa oli mukana nuoria, hyväksi. Tämä pienentää aloittamisen kynnystä. Hanketoiminta ja sen kautta yrittämisen aloittaminen ei tunnukaan kaukaiselta, vaikealta eikä ylitsepääsemättömältä. Hankepäätöksissä panemme nuorten hankkeet etusijalle.

8.4. Naiset

Naisten rooli maaseudun kehittämisessä on tärkeä. Onhan naisten osuus alueen väestöstä noin 48 % ja alle 50 vuotiaita on 27 %. Piällysmies-toimintaryhmä tekee omalta osaltaan parhaansa, että naiset kokisivat maaseudun mielekkääksi paikaksi asua ja yrittää. Rohkaisemme tiedotuksella ja erilaisissa tilaisuuksissa naisia yritystoimintaan. Etenkin hoivatyön ja kotipalvelutyön tuottamisessa palvelujen tarve lisääntyy. Myös muilla toimialoilla palvelujen ja tuotannon tarve lähellä ihmistä lisääntyy ja tekijöitä tarvitaan.

Tavoitteeseen päästäksemme järjestämme alueella naisille suunnattuja koulutus- ja aktiivointitilaisuuksia heitä kiinnostavista aihealueista. Itse pidämme puheenvuoron yrittäjyydestä. Lisäksi otamme henkilökohtaisesti yhteyttä aktiivisiin naisiin, jotka puolestaan välittävät tietoa eteenpäin. Kehitämme yhteistyötä paikallisten yrittäjäverkostojen ja ammatillisten oppilaitosten kanssa. Lisäksi käytämme hyväksi hallituksen jäsenten asiantuntemusta ja kontaktiverkostoja naisten aktivoimiseksi toimintaan.

8.5 Maaseudun ja kaupungin/kirkonkylien vuorovaikutus

Maaseudun ja kaupungin toimiva vuorovaikutus on ehdoton edellytys Itäisen Suomen harvaanasutun alueen selviytymisen kannalta. Kuntasektorilla tulee kehittää ja toteuttaa aitoa yhteistyötä. Pyrimme edistämään eri kuntien välistä yhteistyötä. Yhteistyö ole keneltäkään pois vaan se antaa kaikille. Toteutamme sitä jo nyt käytännössä hallituksen kolmikantaperiaatteella, ilman kuntakiintiöitä sekä suosittelemalla lämpimästi yhteisöjen yhteishankkeita. Palautteena olemme kuulleet, että noudattamamme periaate yhteistyöstä on helpottanut kuntasektorilla yhteistyön rakentamista myös käytäntöön. Suunta on hyvä.

Päivittäinen kanssakäyminen kaupungin ja ympäröivän maaseudun välillä on luontevaa. Maaseutu tuottaa tuotteita ja kaupunki käyttää. Vastavuoroisesti kaupunki tarjoaa hallinnollisia palveluja ja muita palveluja. Tämä on karkea jako sillä sovelluksia on useita. Yhteistoiminta kuitenkin toimii, mutta aina sitä voi kehittää. Kylien aktiivisen toiminnan ja harrastustoiminnan esiintuominen lisää kaupunkilaisten ja mökkiläisten tietämystä ja mielenkiintoa maaseutua kohtaan.

9. Rahoitus

Toimintaryhmätyö saa rahoituksensa EU:sta, Suomen valtiolta ja toimialueensa kunnilta. Alueen kunnat (Enonkoski, Heinävesi, Kerimäki, Punkaharju, Savonlinnan kaupungin maaseutualueet, ja Savonranta) ovat antaneet alustavasti sitoumuksensa Piällysmies ry:n toiminnan kuntaosuuden (20 %) rahoituksesta ohjelmakaudella 2007 – 2013. Kuntarahasitoumukset annetaan ilman kohdistamusehtoja. Kuntarahan vuosittainen määrä tarkentuu jokaisen vuoden lasketun väkimäärän suhteessa. Lisäksi rahoitukseen liittyy olennaisesti hankkeisiin sisältyvä yksityisrahoitus. Piällysmies-toimintaryhmä noudattaa ohjelmassa päätettyjä rahoitusehtoja ja -jakaumia.

Pyrimme neuvottelemaan myös muiden maaseudun rahoittajien (Etelä-Savon Maakuntaliitto, työvoimatoimisto, KTM, SM, Finnvera ym) kanssa toimintaryhmähankkeiden rahoitusmahdollisuuksista. Nämä neuvottelut ovat realistisia aloittaa, kun nämä ovat saaneet omat rahoituspäätöksensä valmiiksi. Tämä mahdollinen rahoituskanava täydentää olemassa olevaa toimintaryhmärahoitusta ja antaa lisäarvoa toimintaryhmätyölle.

Lähdemme kuitenkin siitä, että rahoituskehys on vähintään nykyisen suuruinen ja siinä on varauduttu vähintään kahden henkilön työllistämiseen. Julkinen rahoitus jakaantuu: EU 50 %, Suomen valtio 30% ja Piällysmies-toimintaryhmän alueen kunnat yhteisvastuullisesti 20 % ilman kuntakiintiöitä.

■ Piällysmies ry kehysjakauma 2007 - 2013

Rahoittaja	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
YHTEENSÄ	900000	1200000	1200000	1200000	1000000	800000	700000	7000000
Julk. raha 65 %	585000	780000	780000	780000	650000	520000	455000	4550000
EU	292500	390000	390000	390000	325000	260000	227500	2275000
Valtio	175500	234000	234000	234000	195000	156000	136500	1365000
Kunnat	117000	156000	156000	156000	130000	104000	91000	910000
Yksit. raha 35 %	315000	420000	420000	420000	350000	280000	245000	2450000
YHTEENSÄ	900000	1200000	1200000	1200000	1000000	800000	700000	7000000

■ Piällysmies ry toimintaraha kaudella 2007 - 2015

	2007	2008	2009	2010	2011	2013	2014	2015	
EU	50000	55000	66000	69000	70000	65000	45000	35000	455000
Valtio	30000	33000	39600	41400	42000	39000	27000	21000	273000
Kunnat	20000	22000	26400	27600	28000	26000	18000	14000	182000
YHTEENSÄ	100000	110000	132000	138000	140000	130000	90000	70000	910000